

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEDDELELSER

OM

ORDRUP LATIN- OG REALSKOLE

FORBEREDELSESSKOLE

KOSTSKOLE

FÆLLESUNDERVISNING

FØR BEGGE KØN

1898—99

STEGE

MØENS AVIS BØGTRYKKERI (L. M. TOMMERUP)

1899

MEDDELELSER

OM

ORDRUP LATIN- OG REALSKOLE

FORBEREDELSESSKOLE

KOSTSKOLE

FÆLLESUNDERVISNING

FOR BEGGE KØN

1898—99

STEGE

MØENS AVIS BOGTRYKKERI (L. M. TOMMERUP)

1899

En Skole efter mit Sind

Første Stykke

Efterfølgende Stykke er en Stil, skrevet i Fjor af en Discipel i vor Skoles VI. Klasse. — Vi sad en Aften i mit Hjem, VI. Klasses Disciple og vi andre, og kom bl. a. til at tale om Skolevæsenet; Ønsker, Planer, Idealer drøftedes med stigende Interesse; tilsidst spurgte jeg mine Gæster, om de ikke kunde have Lyst til at skrive til næste Stiletime en Afhandling over det Emne: **En Skole efter mit Sind.** Mit Forslag blev modtaget med stor Tilslutning, og nogle Dage efter fik jeg bl. a. nedenstaaende Afhandling. Den er skreven af en ung Pige med mere end almindelig Modenhed; hun havde i flere Aar været ude som Lærerinde, havde været paa Askov Højskole og var endelig naaet saa vidt, at hun kunde faa et længe næret Ønske opfyldt: at læse til Studentereksamen for derefter at studere Medicin, hvad hun nu er i god Gang med. Med hendes Tilladelse aftrykkes her Stilen — ikke for at vise, hvad en af vore Elever kan præstere, men fordi det i Dagens Diskussion om Studentereksamen kan have sin Interesse at se, hvordan Latinskolens Undervisning tager sig ud, set fra Skolebænken af og set af en, der satte sin Skole saare højt.

At Afhandlingen ikke i et og alt giver Skolens Program, er en Selvfølge. At den indeholder Tanker, vi fuldt ud kan godkende, er ogsaa en Selvfølge; ellers var den ikke bleven trykt.

Stilen er gengivet her, ganske som den er skrevet; kun et enkelt Sted har Forfatterinden under Gennemsynet til Trykningen gjort en Ændring for at udtrykke sin Tanke noget klarere.

Der var engang et dejligt Kongerige, hvor Solen skinnede, Fuglene sang, og Søvinden blæste frisk i de

grønne Skove. Smukke, lykkelige Mennesker boede i det Rige; de var kyndige i al Slags Idræt, baade Aandens og Haandens, og medens Nabofolkene beherskedes af grumme Konger, var dette Folk ikke tøjlet af en enkelt Haand, enhver var Konge over sig selv og sit. Saa ofte en mægtig Hersker vilde bemægtige sig det skønne Land, slog de dygtige Folk ham tilbage, skønt han havde flere Krigsfolk end de; — det voldte deres Mod og deres Øvelse i al Slags Idræt. — Men de indsaa, at den Dag, da deres Folk ikke bestod af lige saa mange Konger, som der var Mænd, vilde Undergangen komme for det skønne Rige, og derfor fortalte de deres Børn om Fædrenes Bedrifter, lod dem læse derom i Bøger og viste dem store Billeder og Mindesmærker over dem.

Og de unge læste og saa — og sprang ud paa Øvelsespladsen, idet de svor en hellig Ed paa at blive lige saa dygtige og lidt til — som deres Fædre.

Men efterhaanden som Seklerne rullede, blev der flere og flere Bøger, og de unge sled for at faa dem alle læst; men skulde Øvelserne i al Slags Idræt passes, maatte der lægges mange Bind til Side ulæste. Men de mindre dygtige paa Øvelsespladsen fandt paa at slaa sig op paa Lærdommen, de blev hjemme og læste alle de mange Bind; rigtignok blev de noget gustne og gule af den megen Indesidden, og deres Øjne vænnedes til kun at kunne se Tingene i Bogens vante Afstand, saa de ofte maatte bruge Øjenglas; men de fortalte Kammeraterne, der friske og stærke forsøgte at faa dem ud til Øvelserne, at det fineste var at bruge sin Hjerne; Hæn-

derne kunde enhver bruge; — og at den gustne Hudfarve og Brillerne var de højeste Tegn paa Lærdom.

Og Seklerne rullede, og Bøgenes Antal voksede; men det var ikke for Bedrifternes Skyld, dem øvedes der ingen af, og det havde Folk da heller ikke Tid til, for de skulde jo nødvendig have alle de mange Bind læst; nej, Grunden til, at der blev flere og flere Bøger, var, at Beretningerne om de gamle Helte og deres Bedrifter nu blev gennemarbejdede, rettede og renskrevne i mange, mange Bind, for de højt kultiverede Nutidsmennesker vidste naturligvis meget bedre, hvordan alt var gaaet til, end de gamle havde gjort. Alle læste nu, unge og gamle, i det fordums Kongerige, ti som Forfædrene havde forudset i de lykkelige Aarhundreder: Undergangen kom den Dag, da Rigets Mænd mistede deres Kongesind.

Vistnok opstod der nu og da i Aarhundredernes Løb en Kæmpe af den gamle Æt iblandt dem, kaldte dem sammen og holdt en tordnende Tale til dem, hvori han med stærke Ord lagde dem paa Sinde, at »Skolen« (saadan kaldte man Læsestuerne) skulde være en Forberedelse til Livet, og at det vel var godt at kende Forfædrenes Bedrifter, men ikke godt at bruge det dejlige Liv til uafbrudt Læsning uden Bedrifter; han raabte til dem, at Solen skinnede endnu, Fuglene sang, og Søluften blæste frisk ind i de grønne Skove, de skulde komme ud, leve og virke — Dag og Daad var Kæmperim. Og de mest varmhjertede af dem raabte jublende Hurra, og alle klappede de i Hænderne og — skyndte sig hjem til Bøgerne!

En Skole efter *mit* Sind — ja, selve disse Ord fri-

ster en til at fortælle Side op og Side ned om det Ideal af en Skole, man drømmer om; men da det alligevel kun er i Barnealderen, det falder en naturligt at se helt bort fra de virkelige Forhold og fantasere om, hvordan alt skal være, »naar jeg bliver stor«, saa maa man vel helst først tage fat paa den bestaaende Skole.

Som det foran er berørt, er Skolens Bestemmelse selvfølgelig: at *opdrage* og *dygtiggøre* Ungdommen til det Liv, der venter den. Men det er klart, at Synet paa Opdragelses- og Dygtiggørelsesmidler maa forandre sig, eftersom Aarene ruller. Hver Tidsalder har sine Idealer, sine Behov, og en sund Skole maa altid staa i Samklang med disse; men er der noget, den lærde Skole (og af nærliggende Grunde er det den, der her nærmest bliver behandlet) — er der noget, den savner, saa er det nok *Samklang* med Tiden. I Oplysningens, Fremskridtets Aarhundrede kører Latinskolen fort i sit middelalderlige Spor. Hist og her har den faaet en lille Lap paa af det moderne Klædebon for dog ikke at stikke alt for galt i Øjnene; men i Hovedsagen er al dens Id at træner de unge i Latin og Græsk — nøjagtig det samme, som Munkene ansaa for det ene saliggørende. Tiden er løben fra Skolen; med andre Ord: de Fag, der engang var fuldt berettigede, fordi man ikke kendte andre, har beholdt deres Plads som Hovedfag i den lærde Skole — foreløbigt indtil Slutningen af det nittende Aarhundrede. De unge læser Latin, Græsk og Krigs-aarstal, saa deres Hjerne er færdig at sprænges, spilder deres dyre Ungdomstid paa Gang efter Gang at læse Horats's og andre sjælsvederkvægende Oldtidsforfatteres Værker — og gaar ud i Verden, ukendte med de

simpleste Ting i det praktiske Liv, med en næsten mikroskopisk ringe Forstaaelse af den Verden, de skal leve i, kun duelige til at studere videre eller hjælpe yngre Medlemmer af Racen med Latinskolelektier. Og dog skulde jo netop fortrinsvis den lærde Skole give sine Disciple en Udvikling, der gjorde deres Fod sikker og deres Øje klart, saa de kunde være Forholdene voksne baade under dette og hint Tilfælde. Men, som sagt, Latinen og Græskan sluger næsten alle deres Kræfter, saa den Færdighed, de opnaar, f. Eks. i de levende Sprog, i bedste Tilfælde sætter dem i Stand til at læse Udlandets Litteratur; om at klare sig tilfredsstillende paa en Rejse i Udlandet, endsige faa noget Udbytte af Samværet med Udlændinge, kan der ikke være Tale.

Historien, der kunde være Helsebod midt i denne »klassiske« Ørken, er nærmest en Opramsning af Konger, Krigsbegivenheder og Aarstal. Kulturhistorien er en saare underordnet Ting i vor nuværende lærde Skole; ved Afslutningsprøven er det den gode Hukommelse, der bliver præmieret, ikke Forstaaelsen af de svundne Tider og Begivenheder eller Overblikket over Menneskeslægten's Udvikling. Og ikke alene i disse Fag, men i ethvert betydeligere Artiumsfag gør Aandløsheden sig gældende. Den lærde Skoles Discipel skal f. Eks. paa sine Fingre kende alle sit Lands store og smaa Profeter i Litteraturens Verden — *indtil* hans egen Tidsalder. Altsaa kan et ungt Menneske vandre ud i Livet med sit Patent paa »almindelig Dannelse« i Lommen *uden Spor af Kendskab til eller Forstaaelse af sin egen Tids litterære Frembringelser!*

Men — hvis Forholdene virkelig er saa lidt tids-

svarende i Latinskolen, hvor kan det saa være, at et Systemskifte ikke forlængst er indtruffet? Ja, Grundene dertil er ikke vanskelige at finde. Man styrter ikke let Troner i de civiliserede Lande, og hele den Stab, hvis Indflydelse og Eksistens beror paa Tronens Opretholdelse, har sørget for og vil sørge for at bevare den gamle Tingenes Tilstand. Desuden er der ogsaa andre Motiver. De gamle Sprogs Forsvarere hævder bl. a., at hvis Latin og Græsk bliver afskaffet, vil de unge ikke i tilstrækkelig Grad faa deres Arbejdsevne opøvet, da der vitterligt ikke findes noget Skolefag, der lægger saa stor Beslag paa sin Dyrkers Energi, som Studiet af de gamle Sprog. Nej, ganske vist, hvis Maalet *alene* er at vænne Disciplene til at anspænde alle deres Kræfter, anstrænge deres Hjerne til det yderste — uden Hensyn til, hvad de naar ved Anstrængelsen — saa er de gamle Sprog sikkert uerstattelige; men der kunde jo ogsaa tænkes andre Fordringer til Elevens Udbytte af Skoletiden. Men nok om dette. Nu — med den »gamle Skole« som tilstrækkelig mørk Baggrund — er Lejligheden gunstig til at fremsætte Drømmene om »Skolen efter *mit* Sind«.

»Langt mere værd end det røde Guld, det er sin Gud og sig selv at kende«, siger en af vore Digtere, og for at opnaa dette Kendskab skulde Hovedfagene i Fremtidsskolen være Kultur- og Naturhistorie. Nøje skulde hvert ungt Menneske vide Besked om den Jord, han lever paa, og de Mennesker, der har været Banebrydere paa de aandelige og materielle Felter. — Endvidere skulde Fag som Astronomi og Fysik indtage en fremskudt Stilling i Skolen; Eleyen skulde tvinges til

at klare sig sin Stilling i den store Verden, meget vilde da blive stort for ham, hvad nu synes smaat, og omvendt. Hvad Historien angaar, skulde -- som allerede nævnt — det kulturhistoriske være det centrale, Eleven skulde hjælpes til at se Enheden i det spredte, Menneskeandens Udvikling gennem de vekslende Tider. Det er sagt af en Skolemand, at en god Historieundervisning skulde stille de unge over for Fortids og Nutids store Mænd og Kvinder, saa de kunde lytte og undres, begejstres i Sjælen. Ja, fyldes af Beundring skulde hvert Barn og hvert ungt Menneske, og derfor skulde han stilles over for det største, der findes: *Livet*, som det aabenbarer sig i al Skabningen, fra det højest udviklede Menneske til det mindste Frø. Og man tør vel tro, at det: at erhverve sig Kendskab til Livet, som det ytrer sig om os og i os — kan være tilstrækkelig skærpende for Elevens Tænkeevne og lægge saa stærkt Beslag paa hans Energi, at man ikke af den Grund behøver at ty tilbage til de døde Sprog.

Da Latin imidlertid er Franskens Modersprog og i det hele har haft Indflydelse paa alle de civiliserede Sprog, skulde den ikke helt fortrænges af Fremtidsskolen; et ganske lille Pensum, indøvet efter en fornuftig skreven Lærebog, skulde tjene som Grundlag for Studiet af de levende Sprog. Fransk, Engelsk og Tysk skulde dyrkes med største Grundighed; Disciplen skulde ved Afslutningen være i Stand til at læse, skrive og tale alle tre Sprog med nogenlunde Lethed, saa han paa enhver Maade kunde sætte sig i Forbindelse med Udlandinge. At Modersmaalet skulde indtage *første Plads* i Sprogundervisningen turde vel være overflødig at be-

mærke, naar man taler om sit Ideal af en Skole. Altsaa — Hovedfagene skulde være: Menneskeslægtens Historie, Naturhistorie, Astronomi, Fysik og de levende Sprog. Bifagene: Kemi, Matematik og Geografi. Tørre Talramser og lignende Sager, der straks glemmes, skulde være bandlyste fra Skolen, Hovedformaalet være at give de unge et stort og frit Syn, »lysvaagent for alt stort og skønt heneden«, og at gøre dem vel rustede til at begynde deres Livsværk.

Ja, saadan ser Drømmene ud, og de har ikke meget tilfælles med Virkeligheden. Dog skal det siges, at selv under de nuværende Forhold *kan* der bringes et godt Udbytte med fra Latinskolen; det afhænger og vil ogsaa i Fremtidsskolen for en stor Del afhænge af den Haand, der styrer den, og de Kræfter, der arbejder i den. Men Eksamenen i de paabudte Fag lægger en Lænke om selv de mest udviklede og klartseende Læreres Hænder, og den Lænke kan kun et Systemskifte sprænge.

En Skole efter mit Sind

Andet Stykke

1.

Barnet er Mandens Fader

Efter at nu Disciplen har haft Ordet, vil jeg ogsaa gerne give et Ord med i Laget om en Skole efter *mit* Sind. Jeg har jo nemlig baade en Skole og et Sind og har saaledes nogen Interesse af, at de to nogenlunde

kommer til at passe sammen. Jeg kan ikke her give alt det, jeg gerne vilde; maa nøjes med Antydninger, hvor en Redegørelse kunde være paa sin Plads; men jeg tænker dog, at mine Bemærkninger kan være vejledende for en og anden — særlig blandt dem, der har eller faar noget at gøre med Skolen i Ordrup.

Det første, jeg da maa kræve af en Skole efter *mit* Smd, er, at dens Undervisningsplan bestemmes efter Børnenes Evner og Trang og ikke efter Hensyn hentede udefra. Der skal ikke slutes baglængs fra Fremtiden for derefter at bestemme Nutiden; der skal lige omvendt slutes fra Barnets foreliggende Nutid og derudfra tages Bestemmelse om dets Fremtid; der skal ikke, naar Skolen lægger sin Læseplan, slutes fra, hvad der kan være ønskeligt at lære i de højere Klasser, tilbage til, hvad der passende bør læres i de lavere; der skal slutes lige omvendt: Lad os se, hvad yngste Klasses Børn kan magte, og give dem det; saa ved vi, naar Aaret er omme, hvad næstungste Klasse kan begynde med, og saa øger vi til der efter samme Regel: nedefra opad; ikke omvendt. Det er ikke paa et Møde af Industriadrivende, Handelsmænd, Jærnbønemænd, Digtere, Kunstnere, Teologer, Videnskabsmænd, hver Slags »Mænd« for sig, det skal afgøres, hvad der skal læres i Skolen; nej, dette skal afgøres efter den Grundregel:

Giv Barnet i Dag, hvad det i Dag trænger til,
saa modnes det til at løse de Opgaver og tage imod det, der bydes det i Morgen. Og saa sandt jeg tror, der er Mening i Tilværelsen, altsaa en Sammenhæng imellem det, Mennesker skal øve, og det, de kan øve, saa fast maa jeg holde paa, at den bedste Maade, vi

kan skaffe os dygtige unge Mennesker og dygtige voksne Mennesker paa, er ved at følge den Regel: giv Børnene det, de som Børn trænger til; hverken mere eller mindre. Saa vokser der ud af Nutiden en Fremtid, der har noget at bygge paa; det er og bliver dog *Barnet, der er Mandens Fader.*

En Skole efter *mit* Sind skal altsaa ikke være nogen Fagskole; og jeg maa aabent og frit erklære det for et pædagogisk Fejlsyn, naar der nu oprettes Handelsskoler og andre saakaldte »praktiske« Skoler for Børn fra 6 Aars Alderen. Vi ved ikke, hvad vore Børn kan blive til; jeg ved ikke, om mine Børn er praktisk eller teoretisk anlagte. Hvor skal jeg saa sætte dem i Skole? Skal vi ogsaa oprette særlige Skoler for de ideelt anlagte Naturer? Og holdes det med Rette for saare misligt, at Børnene i den bestaaende lærde Skole allerede i 12 Aars Alderen skal vælge mellem Latin- og Realvejen og i 14 Aars Alderen mellem den sproglige og den matematiske Linje, saa synes jeg, det er meget værre, at man allerede i 6 Aars Alderen bestemmer dem til at gaa Handelsvejen. Jeg ved, man vil svare mig, at i de fleste af Handelsskolens Klasser er Undervisningen den samme som i alle andre Skoler. Men hvorfor saa give den det misvisende Navn? Der ligger i Navnet en Fare, som kan føre flere efter sig, og vi er allerede ved at glide betænkeligt fremad i det Spor. En Skole efter *mit* Sind skal ganske vist saa vidt muligt være en Skole for de kommende Handelsmænd, Haandværkere, Ingeniører, Videnskabsmænd, Embedsmænd, Politikere, Digttere, Kunstnere, Gymnastikere, Beridere, Journalister, Missionærer og Nordpolsfarere;

men den skal hverken være Handelsskole eller Haandværkerskole, Musikskole, Digterskole, Rideskole, Fægteskole, Tegneskole, Missionsskole eller Navigationsskole. Den skal saa vidt muligt give det, alle normale Børn har fælles Trang til, hvad Livsstilling de saa end senere skal ind i.

Men eet skal den Skole, der er efter *mit* Sind, ikke glemme, og det er, at der foruden den udvortes, praktiske ogsaa er en anden Verden til, en indre, usynlig Verden, og bliver vi vildfarende i den, saa hjælper alt det praktiske os ingen Verdens Ting. Er Skolen bygget af Sten og Træ paa en udvortes haandgribelig Grund, saa er den ogsaa bygget af Tanker og Syner og paa den usynlige Verdens Grund; ogsaa der har den sit Hjem; derfra har den faaet sin Indvielse. Mon et Gudsforhold ikke skulde vise sig at have Betydning for et praktisk Menneske! Mon de Tanker, de store, almene, der ligger som Underlag under alt Liv, ikke skulde have Betydning, selv om de ikke kan gøres i Penge? Mon det ikke er »praktisk« for de unge at se, at de, der udrettede mest for deres Samfund, var ikke dem, der tjente flest Penge, men dem, der ofrede mest? Og saa skal vi jo for Resten ikke glemme at lære vore Børn, at de to Verdener, den indre og den ydre, er nok forskellige, men er samtidig saa inderlig knyttet til hinanden, at den ene slet ikke er til udenfor den anden, og vil Træet strække sine Grene højt mod Himlen, maa det skyde sine Rødder dybt i Jorden. Men der bliver dog en svælgende Forskel mellem den aandelige og den materielle Verden; jeg er ikke i Tvivl om, hvad det er, der staar, naar alle ydre Støtter falder, og jeg er ikke

i Tvivl om, at det er Skolens fornemste Opgave at lære sine Børn de Støtter at kende, der ikke falder.

Faar Børn Lov at leve under en Paavirkning, som jeg her har antydnet, saa vil der langt ude i Synskredsen komme til at dæmre et Maal for dem, det være nok saa ubestemt og for dem selv nok saa ubevidst; det Maal kaster dog sin Glans tilbage over det, de i det daglige slider med, og giver det Mening. Og efterhaanden som dette ubevidste og ubestemte derude i Fremtiden vinder fastere Skikkelse og stiller sig frem for Bevidstheden som et endeligt, begrænset Maal og former sig som en særlig Livsgerning, et Embede, en Bestilling i Virkelighedens ydre Verden, saa kan de enkelte Undervisningsfag vejes i Forhold til dette Maals Opnaaelse, og den Tid nærmer sig, da Barne- og Ungdomsskolen har gjort sin Gerning for saa at afløses af en anden Skole. Dette er Fagskolen.

2.

Men det, som er dødt, lad os begrave det. Ellers begraver det os

Morten Pontoppidan

Skulde jeg dernæst pege paa, hvad der særlig er efter mit Sind i den Udvikling, jeg lever i, saa er det den Bevægelse i Undervisningen, der gaar i Retning af det *levende*, det *nærværende*.

Som bekendt arbejdes der jo nu stærkt paa at afskaffe Græsk og indskrænke Latin i den lærde Skole;

i det Sted skal der lægges betydelig større Vægt paa de levende Sprog. Jeg skal her ikke udtale mig om, hvilke Fag der efter mit Skøn burde udskydes eller begrænses, og hvilke der skulde indføres af nyt eller udvides. Dels tør jeg ikke tage det Ansvar paa mig her at give mit Besyv med, dels ligger det mig ikke saa meget paa Sinde, *hvad* der undervises i, som *hvordan* der undervises. Det, det for mig kommer an paa, er, at Undervisningsstoffet bærer Bud til Barnet fra en Verden, han har aandelig Glæde og aandeligt Udbytte af at komme ind i, at der bydes ham noget, der kalder paa ham, taler til ham, udvider hans Synskreds, gør ham rig og stærk og glad, saa han føler, han lever. Om det, Undervisningen giver ham, er noget, der i Tiden er nærværende eller ikke, d. v. s. om det udvortes set hører Nutiden eller Fortiden til, derpaa ligger Vægten ikke; der kan være meget fra den graa Oldtid, som bliver ved at være lige friskt og ungt, saa længe Verden staar, og som derfor kan tænde og nære hvert Sind, der kan aabnes for det; og der kan være det, som hører Nutiden til og dog mangler Livskraften. Mener man, at Græsk, og muligen Latin, som Skolefag har Bud fra ingen til ingen, saa gør man en god Gerning ved at fjærne de Fag og sætte andre i Stedet, der kan varme Sindene og give frugtbare Tanker.

Jeg tager bestemt Afstand fra min kære Discipel, der i det foregaaende Stykke har haft Ordet, naar hun vil have Skolen *saa* levende, at den kan lære sine Elever at *tale* Tysk, Fransk og Engelsk; dels gør det begrænsede Timetal dette til en fysisk Umulighed, dels ligger det klart og redeligt langt paa den anden

Side Skolens Opgave og hører Fagskolen til. Men kan Sprogene — og Historien — »tage« Eleverne, saa de kan mærke, de lever derved og har Rod i et menneskeligt Samfund, er Medlemmer af det og lever af alt det, Fædrene lige fra Verdensløbets Begyndelse og op til Nutiden har tænkt og virket, saa faar Eleverne en god Undervisning; saa bliver Sprogene »levende« Sprog for dem, enten de saa hedder Græsk eller Russisk (Leo Tolstoj); saa bliver Sprogene »levende« Sprog, fordi de er levende Tankers Veje og bringer Bud fra Sind til Sind; saa bliver Sproglære og Sproghistorie noget med Sjæl i, og saa kalder Verdenshistorien med Litteratur- og Kulturhistorie Tider og Personer, der har været til, frem af Graven, saa de bliver lyslevende og nærværende for Disciplene.

Lad mig videre betone: En Skole efter *mit* Sind skal hjælpe Barnet til at kende *Gud*, men som *den levende Gud*; ellers gør Skolen en forfærdelig Ulykke med sin saakaldte Religionsundervisning. Vore Børn skal ikke have en Gud, der kun findes i Paragraffer og Læresætninger, og som de, naar de bliver voksne, vilkaarligt kan indsætte og afsætte, alt eftersom de gider lære den gamle Lektie om igen eller hellere vil lære noget nyt og mere interessant. Skolen skal derfor ikke have befalet Religionsundervisning; hvorfor lænke dem sammen, der gerne sammen vil være! — og vil de ikke være sammen, saa nytter det ikke at lænke dem sammen; de kommer ikke hinanden nærmere for det.

Og jeg kunde i denne Sammenhæng ønske, at Skolen i det hele var stillet saa frit som muligt baade

i Valget af sine Undervisningsfag og i Omfanget af det, den vil undervise i.

Lad os gaa videre, og vi vil fremdeles se Undervisningen bevæge sig bort fra det døde, det fremmede, det fjærne, det, Eleven ikke ved, hvad han skal gøre med, — hen mod det levende og nærværende. I Zoologien fandt Børnene tidligere Dyrene i Bøgernes *Bogstaver*, og kun der. Saa kom der *Billeder* til; saa *gode* Billeder. Saa kom de udstoppede Dyr, Dyr i Spiritus og Skeletter til at gøre Tjeneste. Nu føres Undervisningen, særlig for de mindre Børn, hen i et Spor, saa de kan fornemme, det er en syngende, gøende, mjavende, brølende, flyvende, galoperende, krybende, ædende, drikkende, aandende, levende Verden, Lektien handler om. Lærken har ikke blot de og de ydre Kendemærker og har ikke blot sin Plads paa det og det Sted i Systemet; den er for Zoologilæreren og hans Elever paa Veje til at blive »virkelig« (se H. C. Andersens Nattergal). Han nøjes ikke med at lade Børnene lære saadant noget som nedenstaaende udenad (Læseren bedes om at gøre følgende Citat rigtig nærværende ved at læse det, som et Skolebarn læser sin Lektie):

Lærken.

Næbbet er langstrakt og kegleddannet med nogle faa stive Børster ved Roden. Halen er middellang og svagt kløftet, og de tynde Sidelødder udmærke sig ved den lange, næsten lige Klo paa Bagtaen. Oversiden er graabrun med mørke Pletter, Undersiden hvidgul med brune Pletter. Nakkefjerene kunne rejses i Vejret til en Top.

Nej, han lærer dem ogsaa, at Lærken kan *syng*e og

flyve, lærer dem det ikke blot udenad, men saadan, at de kan høre og se det og kan mærke, den hører ikke blot hjemme i Bogen og i Systemet, men hører ogsaa hjemme ude paa Marken, hører ogsaa hjemme i Poesiens Rige og i Guds store Verden; og det er Verdener, som Barnet selv er hjemme i og bevæger sig i ligesaa naturligt som Lærken i Luften; om Børnene engang som store bliver ligesaa hjemme i den zoologiske *Videnskabs* Verden, er et andet Spørgsmaal; som Børn har de ikke meget med *den* at beslille. — Saa synger vi gladelig om For-aaret:

Jeg har baaret Lærkens Vinge — og Velkommen, Lærkelil! Og Carl Baggers Sang *Naar kommer Vaaren vel?* kan blive en fornøjelig og lærerig Indledning til mangan en Zoologitime.

Og samme Vej gaar Undervisningen i Plantelæren. »Gik alle Konger frem paa Rad i deres Magt og Vælde, de mægted ej det mindste Blad at sætte paa en Nælde. — Der saas ret aldrig et Korn i Vang; naar kun Vorherre det vil, — det skal dog sætte sin Frugt engang, alt som dets Kræfter er til«.

Gaar vi endelig til Geografi, Astronomi og Naturlære, saa ser Børnene ikke Jorden som en død Klump, der hensigtsløst paa ingens Bud svæver om i Verdensrummet med noget paa; men jo mere de lærer den at kende med dens Love og Kræfter, dens Mennesker, Dyr og Planter, dens nulevende og dens uddøde Folkeslag, dens Fastland og Have, dens Byer, Jærnbaner, Skibe, Havne, Fabrikker, — jo mere bliver den, sammen med de andre Kloder, et stort Vidunder, en stor, aaben Gaade — af dem, der hjælper til at stille et Menneske i

Forhold til sig selv og i levende, interesseret Forhold til det store. Men det er slemt, naar Jorden for Barnet nærmest har den Bestemmelse, at det engang paa den kan indrette sit Kontor eller bygge sin Fabrik, bjerge sit eget og saa for Resten lade Verden gaa sin skæve Gang. --- Det er godt, at Børnene kan faa Forstand paa Landenes Erhvervskilder, paa økonomiske Love, paa, hvordan Mennesker kan udnytte foreliggende Betingelser, paa Bygningsforhold, Toldforhold, Arbejdsforhold, Samfærdselsmidler. Men det er ogsaa godt at føre dem hen paa den Plads, hvor David sang :

Hele Jorden juble for Jehova!
 Udbryd i Fryderaab og Jubelsang!
 Lovpris Jehova med Cither,
 ja med Cither og Sang;
 med Lurer og Basunklang
 jubler for den Konge Jehova!
 Havet, og hvad der fylder det, juble,
 saa og Jorden, med hvad der bor derpaa.
 Højt skal Floderne bruse,
 Bjerge udbryde i Kor
 for Jehova!

Og det er godt engang at stille Barnet ved Jobs Side og lade det høre den Almægtiges Ord :

Hvor var du, da jeg grundede Jorden, —
 da Morgenstjernene sang tilsammen,
 og alle Guds Børn jublede?

En dansk Skole

Lad mig, idet jeg nu prøver at tegne nogle Linier af den danske Skole med det danske Sprog som Samlingsfag og med danske Sange, med saa megen aandelig Friskhed og saa megen frisk Luft og Skønhed for Sind og for Øje, som det er muligt at skaffe tilveje, dernæst med saa meget Frisind og saa megen Frihed, som falder os naturlig, — og endelig med rigtig god Forstaaelse indbyrdes mellem alle dem, der hører Skolen til, — lad mig som Indledning til dette aftrykke et Digt af en af Skolens Lærere, *cand. mag. Halfdan Kejser*; det er skrevet som Stambogsvers til en Studerekammerat og hedder

Min Dronning

Jeg ved den fejreste Dronning
blandt alle Jomfruer unge;
fuldtvel tør jeg hende nævne:
hunkaldes den danske Tunge.

Paa hende min Hu har leget
alt i saa mange Aar;
mig lysted den Mø at vinde,
thi for jeg til hendes Gaard.

Vel aabnede Porten sig ikke,
saasart jeg nævned mit Navn;
jeg var ej den rette Svegder,
hvem Møen tager i Favn.

Men nær hendes Højsædesstøtter,
hvor hun straalersom karen Sol,
der fandt jeg en Plads i Rækken,
at vogte den Dronningestol.

Der har ogsaa dig jeg truffet,
vi staar under samme Flag,
vi tjener den samme Dronning,
vi tror paa den samme Sag.

Thi vil vi hende befale
Til Herren i Himlens Blaa:
han give hende al Lykke
og Landet sønden for Aa!

Jeg sætter dette Digt i Spidsen for nogle Bemærkninger om Modersmaalet; for det Digt leger paa de Strenges, der skal tone igennem den danske Skole. I den skal *Dansken* i Højsædet. Mange danske Mænd og Kvinder, baade Digtere og Ikke-Digtere, har sagt det saa tit og saa længe, og vel ingen stærkere og mere indtrængende end *Grundtvig*, at det skulde synes overflødigt at gentage, hvor inderlig en Sammenhæng der er mellem et Menneskes danske Sind og hans hele menneskelige Udvikling, og at der mangler ham noget i samme Grad, som hans Glæde over Modersmaalet, hans Kærlighed til det og Kundskab om det er ringe og overfladisk. Igennem Modersmaalet knytttes vore Børn til Fædrelandet, til Tanker, Personer, de ikke ad nogen anden Vej kan komme i Forhold til. Og er det vist, at der er noget, som kun kan blive deres Sjæls Ejendom derved, at det faar Liv i Skikkelse af det Ord, de hører eller læser, og selv udtaler eller skriver, saa følger deraf, at jo bedre de bliver »hjemme« i deres Modersmaal, jo mere bliver de hjemme i sig selv. Og Barnets Selv er det jo, Skolen arbejder paa og virker for, saa Sjælen efterhaanden kan blive sig selv klar midt i al den Rigdom og alle de Strømninger, der føres ind i den.

Og lad mig saa igen her faa Lov til at advare mod en Forrykkelse af Undervisningens Formaal. De praktiske Mænd mener, det er en Mangel ved Skolens Danskundervisning, naar Børnene ikke lærer at skrive Handelsbreve og at sætte Avertissementer sammen i det for saadanne Aandsprodukter vedtagne Sprog, ikke lærer at kunne tale fra Disken for Varerne, og andet »praktisk«.

Men ikke at tale om, at saadanne Sprogøvelser snarere ødelægger end udvikler Børnenes Sprog, saa er der kun at bemærke, at de praktiske Folk her atter forveksler Faguddannelsen og dens praktiske Skole med Børneskolen. I denne er det noget helt andet, der skal frem; det er ikke dens Opgave at undervise i det særlige, men i det almene, ikke i det, der kan tjenes Penge paa, men i det, der har blivende Værdi, uafhængig af alle Pengehensyn. Jeg behøver blot at nævne Ordet *Poesi* for at pege i den Retning, min Tanke gaar. Et Menneske uden Poesi er en meget fattig Person, hvor velhavende vedkommende end i det udvortes kan være. Og lad os atter og atter gøre en Tur til Sønderjylland, naar vi rigtig vil have lukket Øjnene op for at se, hvad Modersmaalet er værdt for Menneskelivet, for dets allerfineste, alleruundværligste Kræfter og for dets Vel-færd og Lykke. Sønderjyderne vilde ofre mange, mange Penge for at faa danske Skoler — ikke for derved at tjene Penge, men for at redde og befæste deres Børns Liv, saa de ved at værne og bygge deres Modersmaal kan værne og bygge og maaske genvinde det Land, der er deres.

At forsømme sit Modersmaal er unaturligt. Og det unaturlige medfører Svækkelse.

Saa sætter jeg da Modersmaalet — min Dronning — i Højsædet, priser mig lykkelig, fordi jeg fandt en Plads i Rækken blandt dem, der vogter hendes Sæde, og priser mig lykkelig ved, at mine Børn kan finde mig paa den Plads og selv føle Trang til engang at stille sig i samme Række.

Og jeg sætter *Dansk* som *Midtpunktet* og *Kærnen* i

Skolens Undervisning. Vi gaar over Aaen efter Vand, naar vi leder efter et Samlingsfag udenfor Dansken og enten i Græsk, Latin, nyere Sprog eller — ubegribeligt nok! — i Sløjd mener at finde et Fag, der indeholder Tilknytningspunkter til hele den øvrige Undervisning eller dog til en væsentlig Del af den, og der kan samle alle de forskellige Faglærere om et fælles Midtpunkt. Alle en Skoles Lærere kan ikke Græsk eller Engelsk eller Sløjd, har ikke engang Interesse derfor; men alle Lærerne kan Dansk og arbejder mer eller mindre direkte for Danskens Sag. Her er det naturlige Samlingsfag.

Som bekendt har Dansken ikke altid siddet i Høj-sædet i vort Land. Og nu synes det, der er Tegn oppe, der peger paa, at Dronningen skal sættes til Side igen — ikke saaledes, at man udvortes nægter hende Hyldest; nej, — men det Danske er ikke alle Vegne rigtig »fint«, og det fine er Hovedsagen; det synes, som Fransken igen skal komme i Mode og som Mode besejre den sunde Sans. Franske Børnehaver trives frodig. Smaa-børn, der ikke kan tale deres Modersmaal rent, skal tale, synge og lege paa Fransk, og kan der i Børnehavens Program staa, at den har engageret indfødte franske Lærerinder, stiger Henrykkelsen til Kogepunktet. Stod der ikke voksne Mennesker bagved dette, vilde jeg kalde det Barnagtighed. Nu vil jeg kalde det Synd, — Synd imod Børnene, der i deres franske Skrud er ligesaa bare, som Kejseren var det i sine nye Klæder; det hele er Øjenforblændelse. — Og jeg vil kalde det Synd imod de danske Forældre, hvis Syn for, hvad der er ægte, og hvad der er Skin i Børneundervisningen, vildledes.

Og højere op fortsætter Fransken sin Indflydelse. Jeg har læst om en Pigeskole, hvor Eleverne — Børn endnu — spiller fransk Komædie. Salen er stuvende fuld, Autoriteter ere indbudte, baade gejstlige og verdslige. Alle jubler; stærkest de, der ikke forstaar et Ord Fransk. Jo mindre de forstaar, jo finere er det! De kommer vel snart til at fremsige deres Fadervor og deres Trosbekendelse paa Fransk for de lyttende Skarer, eller muligen — og endnu finere — hver paa *sit* fremmede Sprog. Jeg er vis paa, at baade i Børnehaven og i Pigeskolen kunde Tiden være brugt til noget bedre, og jeg ved, at mange unge danske Piger, der kan neje paa Fransk og spille Komædie paa Fransk, kunde trænge haardt til et langt grundigere Kendskab end det, de har, til dansk Liv, dansk Historie, danske Komædier og anden dansk Litteratur.

Der er engang skrevet:

Med Fruerne Fransk, og Tysk med sin Hund,
og Dansk med sin Tjener han talte.

Det vilde være sørgeligt, om der skulde komme en Digter og kvæde den Sang om igen. Belærte af Fortids Erfaring, tror jeg, der er Grund til, vi passer paa os selv, ogsaa paa dette Omraade. Jeg talte en Dag med en Tryllekunstner, der kaldte sig Professor Molinaro. Kendeligt nok var Manden hverken Professor eller Udlænding. »Jeg hedder *egentlig* Møller,« sagde han, »men det andet klinger bedre, og saa faar jeg mange flere Tilskuere.« — En fransk »professeur« vilde for Tiden trække endnu bedre; for *hans* Navn kunde saamange ikke udtale!

Lad mig saa i deene Sammenhæng lægge et godt

Ord ind for vore *danske Sange*: Børnesange, Fædrelandssange, Salmer, Folkeviser og andre gode Sange. Vor Ungdom er noget træg til at synge, den kan i hvert Fald ikke rigtig tage Mellemtonerne mellem Salmer og Revyviser. En rigtig frisk Opsang er god, blandt andet til at indlede Dagen med, og giver baade Sundhed, Kræfter, Glæde og gode Tanker til at leve paa. Og jeg tror desuden, det har den allerstørste Betydning, at hele Skolen med Lærere, Elever, og hvem der ellers hører den til, samt saa mange Forældre som muligt, — at de alle gennem en fælles Sang samles om en fælles Tankegang.

Ja, lad os bruge Sang og Tale og hvad andre gode Midler, vi har, saa at de, der skal leve og arbejde sammen, bedre og bedre forstaar hverandre; dette giver Samlivet Styrke. Og et stærkt, inderligt Samliv mellem Lærere og Elever ved en Skole og mellem Skolen og dens Forældrereds, — det er en velsignet Ting. — Om Læreren gav og Børnene fik aldrig saa mange Kundskaber, — det kan være, de gensidig tog fra hinanden mere, end alle Kundskaberne er værd, hvis ikke begge Parter — baade Elever og Lærere — kunde føle, at der foruden Lektierne er noget andet og større, der binder dem sammen, saa baade Børnene lærer af Lærerne og Lærerne lærer af Børnene og begge Parter saaledes vokser med hinanden.

Jeg ønsker dernæst den danske Skole, at den maa blive en eksamenfri Skole; først da vil hver enkelt, der dner noget, rigtig kunne »spille sit Orgel fuldt«, d. v. s. kunne give af sit fulde Hjerte, hvad han har; og den,

der hverken har Orgel eller noget andet Instrument at spille paa i Skolen, fandt sig vel en anden Plads, medens nu saa mange slipper ind, der ingen anden Adkomst har end den, at de selv har kunnet tage en Eksamen og derfor mener at kunne forberede andre til en Eksamen. Jeg synes ogsaa, at kan en Bestyrer lede en Skoles Undervisning forsvarligt, saa maa han ogsaa kunne give sine Elever en Attest for, hvad de kan ved Udgangen af Skolen. Befalede Eksamensfag medfører ogsaa, at vi alle kommer til at dyrke Jorder, hvoraf nogle maaske ingen synderlig Afgrøde giver, medens andre Jorder kommer til at ligge hen, der maaske kunde give god Afgrøde. Afskaffedes Eksamen vilde der jo ogsaa spares en Mængde Penge til det store komplicerede Eksamensapparat, og en Masse Menneskers Tid og Kræfter, der nu gaar med til hele den ydre Iscenesættelse med Protokolføring, Indberetninger, Eksamenslister, Karakterlister m. m., kunde spares til noget andet og vigtigere. Og endelig kom man ud af den Modsigelse, at et helt Folk beklager de unge, der baade legemlig og sjælelig lider under Eksamensvæsenet, og samtidig bibeholder det, ofrer Penge paa det og sender sine Børn til Eksamensskoler.

Sluttelig ønsker jeg af mit fulde Hjerte, at *Brødre og Søstre maa faa Lov til at gaa i samme Skole*; det synes mig mere og mere unaturligt, at de skal skilles ad. Og de Børn af begge Køn, der fra forskellige Hjem engang skal mødes som voksne i Livet, har kun godt af, at de tidlig mødtes i samme Kreds, fik samme Undervisning, samme Tanker, samme Syn. Og jeg synes, jeg har Lov til at sige ud af min Erfaring, at de

to Køn i Skolen gensidig har god Indflydelse paa hinanden, først og fremmest ophjælper det hjemlige i hele Skoleværket, altsaa baade hos Elever og Lærere; og i det hjemlige, hyggelige Samliv spirer og gror der noget godt, som ellers vanskeligt kommer frem.

Saa ønsker jeg meget Friluftsliv og megen legemlig Idræt, hyggelige Skolestuer med mange gode Billeder og andet kønt for Øjet; en køn Bygning, saa lidt som muligt lig en Kaserne; frisk Luft; Træer og Himmel og anden god Udsigt. Og saa: at Børnene maa færdes i al den Herlighed med aaben Sans og med megen Glæde. Børn kan kun rigtig trives, naar alt i dem og om dem aander af Glæde, rigtig ægte, umiddelbar Glæde, som kun et Barnesind kan føle den.

Der kunde saa stilles det Spørgsmaal: Hvormeget har Du nu naaet af alt dette? — Har du en Skole efter dit Sind; eller gaar dit Sind i een Retning, din Skole i en anden? Jeg vil dertil sige: Spørgsmaalet rummer baade et *hvad* og et *hvorledes*; *hvad* har du naaet af det, du gerne vilde? — og *hvorledes* har du gjort Fyldest indenfor det, du naaede?

Det sidste er det vigtigste.

Lad mig til Belysning af det Punkt anføre et Stykke af et Foredrag, Skolebestyrer *Branner* i Fjor holdt for vore ældste Klasser om *Michel Angelo*:

Det gaar vel de fleste store Kunstnere saaledes, at naar de ser paa det, de har frembragt, saa svarer det kun daarligt til det, der foresvævede dem i deres Tanker. De skrevne Ord synes Digteren fattigere og ringere, end han havde tænkt sig

dem, Farverne i Billedet, Stemningen i Statuen er ikke som Kunstneren havde villet. — Virkeligheden svarer ikke til Idealet.

Om ingen Kunstner gælder dette i større Grad end om Michel Angelo, hvis hele Liv blev en evig, utilfredsstillet Higen efter at fyldestgøre de Krav, han stillede til sit Værks Fuldkommenhed. Naar Skikkelsen stod der i Farver eller Marmor, var det ikke den samme, som han i Tanken havde set for sig. — Derfor er saamange af hans Værker ufuldførte. I dyb Fortvivelse over, at Haanden ikke mægtede at give Form og Udtryk for alt det, han havde tænkt og følt, haabet paa og drømt om, for hans Hjertes Sorg og Kærlighed, for de Syner, der tegnede sig i hans vældige Fantasi, for alt det, hans Sjæl rummede, kastede han Mejselen eller Penselen bort og lod Værket staa ufuldent.

Og lad saa Spørgsmaalet om Storhed eller Ikke-Storhed lægges til Side, saa gælder det mer eller mindre

— — *hver den Mand,*
i Skolestue, Tingsal eller Kirke,
hver den, i Højheds som i Ringheds Stand,
der øjner Idealet bag sit Virke,

at det, han har naaet, ofte maa synes ham selv ringe i Sammenligning med det ideale Billede, der staar i hans Sjæl; — men saa kan han til den anden Side ogsaa aflægge den Bekendelse: Jeg naaede dog det, der er mere, end jeg nogen Sinde har set i mine dristigste Drømme, jeg naaede en Virkelighed, en haandgribelig Virkelighed, der — hvormeget den end mangler — dog er blevet til i Kraft af et aandeligt *Bliv* og er *til* Dag efter Dag som et Resultat af aandelige Kræfters Virksomhed.

Og derpaa kommer det jo an for et Menneske — hvor han saa end udvortes staar — at Baandet mellem

hans ydre og hans indre Verden ikke er bristet, men at Idealet og Virkeligheden staar i levende Sammenhæng med hinanden — med hans Personlighed som Mellemlid.

Ser jeg udad, saa har jeg i visse Dele naaet mere, end jeg nogen Sinde havde tænkt mig muligt, og det paa Omraader, der for mig er de betydningsfuldeste. Og naaede jeg ikke i alle Dele at bygge en Skole efter mit Sind, bl. a. ikke at fjærne alle Hindringer for de unges fri, levende Tilegnelse af det, Undervisningen skal bringe, saa ved jeg, at noget af Tømmeret til den Skole, Fremtidens Ungdom engang skal føle sig til Pas i — trods de Mangler, ogsaa den vil faa at bære paa — findes og tildannes inde i mig. Og det, der er til som Tanker, Overvejelser, Studier, Længsler hos de nulevende, det er dog Jordbunden, det fremtidige skal gro af.

H. C. Frederiksen

Lidt om Undervisningen i Tredie Underklasse

Uden at Skolen vil gøre sig til af at have opfundet noget nyt pædagogisk System vedrørende Undervisningen i 3. Underklasse, maa den dog gøre opmærksom paa, at den paa dette Omraade adskiller sig kendeligt fra det sædvanlige.

Vil man gennemgaa Listen over de trykte Bøger, der almindelig bruges ved Undervisningen i 3. Underklasse, kan man foruden den danske Læsebog finde 1. Dansk Grammatik, 2. Lærebog i Fædrelandshistorie, 3. i Bibelhistorie, 4. i Naturhistorie, 5. i Geografi, 6. trykt Regnebog; ja, man kan endog som den syvende i Rækken finde en fransk Læsebog, der endog bruges i 2. Klasse, altsaa til 7 Aars Børn, hvoraf ikke alle kan forudsættes at kunne læse ordentligt Dansk. — Ser man nu 3. Klasses Bogliste i Ordrup Skole, finder man kun een eneste trykt Bog, nemlig den danske Læsebog. Og dette ser jo meget fattigt ud. — Vi har da ogsaa stundom maattet høre, at vor 3. Klasses Elever har for faa Bøger og derfor — naturligvis — lærer for lidt.

Et Par vejledende Ord kan da være paa sin Plads.

Vi holder for, det er en stor Lykke for Børn at faa Lov til at være Børn saa længe som muligt, det vil i denne Sammenhæng sige, at de saa længe som muligt kan forskaanes for det forcerede Læsearbejde, der saa tit har suget Kraft ud af de højere Skolers Disciple. Vi holder for, det er en Lykke for Børn, baade Piger og Dreng, at de i de første Skoleaar ikke har meget

med Hjemmelektier at gøre, men kan bruge det meste af den Tid, der falder udenfor Skoletimerne, til Leg, Boldspil og andet Friluftsliv; og især synes vi, at Børn, der som vore nyder den Lykke, at der er en Have lige udenfor deres Stuedør og en Skov ikke mange Skridt derfra, — at de i fuldeste Maal skal have Lov til at bruge disse herlige Gaver.

Min Krøltop, min Guldlok, min Morgensol-Dreng,
 hop ud, som en Hjort gennem Skove,
 og spring kun og dans, som et Føl over Eng,
 og lad kun de Borgermænd sove;
 tag for dig af Luften i dybeste Drag;
 det gælder at fylde sin Lunge
 til Arbejdets kommende, trælsomme Dag —
 vor Fremtid beror paa den unge.*)

Men det nytter kun lidt, vi hører vore Digttere synge om, hvor lykkeligt Leg og Friluftsliv og rigelig Hvile for Hjernen er for vore Krøltopper, — at vi giver Guldmedalje til de Læger, der skriver om Landluft og Morgensol til vore Børn, om Søbade, Leg og indskrænket Skolegang, — at vi anerkendende pryder vore Vægge med Billeder af Danmarks største Pædagog, Grundtvig, der saa indtrængende og saa slaaende sandt har lært os, hvor stort et Svælg Naturen har lagt mellem Børn og Boglærdom, — og at vort eget Fader- og Moderhjerte, naar det faar Lov til at følge sine egne, uforfalskede Indskydelser, attraar det samme, — ja, alt det nytter kun lidt, naar vi, vildledte eller forgjorte af Jageriet, vi lever midt i, ikke tør lade vor Praksis svare til det, vi dog dybest inde holder for ret, men mener, at det,

*) Holger Drachmann

alle de andre gør, maa vi ogsaa gøre ; vore Børn maa ogsaa med i det jagende Kapløb efter Lykken ; jo før de begynder at halse af Sted, jo snarere naar de Maalet ; jo flere Fag og jo flere Bøger, og jo tidligere de begynder, jo hurtigere modnes de, og jo bedre Chancer har de.

For det er jo i Virkeligheden lige omvendt. Med alt Jageriet og med alle vore Forsøg paa — mod Naturen — at ville forcere Modenheden frem, med alle vore Smaabørns Udenadslæren uden virkelig Forstaaelse og Tilegnelse faar vi kun Skin for Virkelighed ; og vi kan naa langt, ja, bedaarende langt frem paa mange Veje : det bliver blot ikke de Veje, der fører til »Maalet« ; vi skyder forbi ; vi jager bort fra det nærmestliggende, det, der for Børnene er fuldt nærende og mættende, for at gribe det, der ligger langt borte, men som for Børnene endnu kun er »døde« Sprog, Ord uden Liv.

Sjælevirksomheden hos Børn er i lang Tid samlet om dette ene : **at høre**. Det er forholdsvis faa Tanker, et Barn faar ind i sig ved at læse, og det er forbavsende, hvor tankefattige og indholdstomme Børn kan være trods al deres megen bestikkende udvortes Viden, som de kan ramse op efter Bøger, medens det paa den anden Side er glædeligt at se, hvormeget Indhold der kan være selv i et mindre Barn, — hvor det kan forstaa, tænke, iagttage, gøre Slutninger, naar det er blevet undervist paa naturlig Grund : *Læreren taler ; Barnet hører*.

Og naar Forældre skulde nære Frygt for, at deres Børn ikke kommer vidt nok ved denne Undervisningsmetode, saa har Erfaring tilstrækkelig godtgjort, at

denne Frygt er ganske ugrundet. De Børn, der i Barnealderen har lært grundig at høre; har faaet deres rigelige Tid til at tænke og overveje, gøre deres Iagttagelser og gøre deres Slutninger; har faaet deres rigelige Tid til at hvile ud i Indtrykkene, de fik gennem Lærerens Fortælling og Gennemgang, Tid til at blive en Stund i den Glæde, Sorg, Undren, Begejstring, som Undervisningen hensatte dem i; har faaet Lov til at tie, indtil de fandt det naturligt at tale; og har faaet Lov til at tale frit og jævnt — ikke som en Bog, men som et Barn, — de har haft de allerbedste Vækstbetingelser, er gaaet fri for den Krænkelse af Barnenaturen, der ligger i at skulle haste fra Indtryk til Indtryk, uden at noget faar ordentlig Tid til at fæstne sig, og er gaaet fri for Indøvelse i den Misforstaaelse, at de »kan« noget, fordi de kan ramse en Lektie op udenad efter en Lærebog.

Hele den Verden, der ligger aaben for Børnenes Øjne, er en forunderlig Blanding af Fantasibilleder og Virkelighedsbilleder, Eventyr, Engle, Mennesker, Dyr, Planter, Skibe, Jærnbaner, — og den kan for dem være mange Gange større og helt anderledes beskaffen, end kortsynede Pædagoger og kloge praktiske Mænd drømmer om. — — Vil vi blot i vor Undervisning mødes med vore Børn i den Verden, der er deres, lyse op for dem der, tage dem ved Haanden og lede dem lempelig fra Egn til Egn, fra Dyr til Dyr, fra By til By; vil vi lyse op for dem og gøre mere og mere af den Verden til deres aandelige Ejendom, idet vi ved vort Ord saa at sige erobrer den for dem, — saa skal vi visselig ikke komme til at mangle Undervisningsstof, og det af det allerbed-

ste. Og vi skal ikke være bange for, at deres Hukommelse ikke bliver taget i Brug; det er ganske forbavsende, hvad Børn under lempelig Ledelse kan bringes til at huske, for at Billeder og Forestillinger kan fæstne sig i dem.

Vi følger da den gamle pædagogiske Grundregel: *Een Ting ad Gangen*. — Først lærer vi Børnene at høre; saa kommer Samtale om det hørte; saa Overhøring. Og *saa* kommer vi til Lektier efter Bog i 4. Klasse. Vor Undervisning her er ordnet saaledes, at Eleverne i de fortællende Fag paa de fleste Omraader faar det samme igen, som de hørte om i 3. Klasse; de møder de gamle bekendte i ny Skikkelse; og ganske umærkeligt bliver Bogstaverne levende for dem, og Bøgerne bliver dem en Støtte, en god Hjælp for dem til at ordne og fæste det, de kan i Forvejen. Skulde der være et enkelt fremmeligt Barn, som allerede i 3. Klasse har Glæde af at læse sig noget til, saa vil den Trang jo lettelig kunne tilfredsstilles uden at gøre noget Brud paa »Systemet«; det skal jo selvfølgelig læmpe sig efter Børnene; ikke Børnene efter det.

Skoleaaret 1898—99

Skolen har ved disse Meddelelsers Udarbejdelse (i Maj 1899) 167 Disciple, fordelte i 6 Underklasser, 4 Realklasser og 6 studerende Klasser.*)

I Sommeren 1898 indstillede VI. studerende Klassen 4 Disciple sig til **Afgangseksamen for studerende** og bestod alle, to med 1. og to med 2. Karakter. Desuden indstillede 7 Privatister sig, hvoraf de fem**) fik 1. de to 3. Karakter.

Til **Fjerde Klasses Hovedeksamen** indstillede IV. studerende Klassen 6 Disciple sig, hvoraf de fem bestod; een trak sig tilbage.

Til **Almindelig Forberedelseseksamen** indstillede IV. Realklassen 9 Disciple sig, hvoraf de syv bestod; een manglede $\frac{1}{3}$ i »bestaaet«; een trak sig tilbage.

Karakterlisten findes omstaaende.

Nu til Sommer indstiller sig til **Afgangseksamen for studerende**: *Povl Frederiksen* og *Holger Frederiksen*, Skolebestyrer H. C. Frederiksens Sønner. — Til **IV. Klasses Hovedeksamen**: *Carla Andersen*, Datter af Gartner A., Ordrup, og *Carl Lassen*, Søn af afd. Pro-

*) Underklasserne betegnes i det følgende ved almindelige Tal; Realklasserne og de studerende Klasser ved Romertal.

**) fra Undervisningsanstalten »København«.

prietær Lassen, Møen. — Til Alm. Forberedelseseksamen: *Knud Wulff*, Søn af kgl. Hof-Blomsterhandler W., København; *Emil Vestergaard*, Søn af Lærer V., Gentofte; *Carl Petersen*, Søn af Telegrafbestyrer P., Shanghai; *Aage Ferdinandsen*, Søn af Gartner F., Skovshoved; og *Alfred Andersen*, Søn af Kroforpagter A., Bellevue ved Taarbæk.

Afgangseksamen for studerende 1898

Navn	Dansk Stil		Dansk og Old-nordisk	Historie	Fransk	Engelsk	Latin			Græsk	Natur-lære	Points	Karakter	
	friOpg	b.Opg.					skiftl.	læst	ikke læst					
Laura Lauritsen	mg+	mg+	ug	ug÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	g	mg+	mg+	96 ² / ₃	1	
Søren Sørensen Nygaard . .	mg+	ug÷	mg+	mg	mg	mg	g	mg+	g	mg÷	mg÷	93 ² / ₃	1	
Jens Christensen Skjoldborg	g	g	mg+	mg	g	g+	tg÷	mg÷	g÷	g	ug÷	73	2	
H. C. Jensen Vedde	mg÷	g+	mg	g+	g÷	g	tg+	mg÷	g+	mg÷	mg+	77	2	
Carl Korsgaard	g	tg	mg÷	g÷	g	g+	tg	tg+	mg÷	g÷	mg÷	58 ² / ₃	3	
							Aritmetik		Geometri		Fysik			
							skr.	mdt.	skr.	mdt.	mek.	kem.		
Jens Peter Korsgaard . . .	g	g÷	mg÷	g+	mg÷	g+	g+	mg	tg÷	g÷	g	g÷	68	3
Frants Alling	mg	g	g	mg	mg	mg	mg	mg÷	mg÷	mg+	ug÷	ug	94 ² / ₃	1
Christen Gregers Christensen	mg÷	mg÷	ug÷	mg÷	mg	mg+	ug÷	ug	mg+	ug	ug	ug	101 ¹ / ₃	1
Emil Nielsen	g+	mg÷	mg÷	mg+	g+	mg	mg	ug	ug÷	ug	ug	ug	98	1
Jens Ravn Rasmussen . . .	g+	g	mg÷	ug÷	mg÷	g+	mg+	ug	mg+	ug	mg	ug	96 ¹ / ₃	1
Emanuel Uhrbrand	mg+	mg÷	mg÷	g+	mg	mg+	ug	mg	mg	mg	tg+	mg+	91 ¹ / ₃	1

Fjerde Klasses Hovedeksamen 1898

Navn	Dansk	Fransk	Tysk	Latin	(Græsk)	Historie	Geografi	Naturhistorie	Aritmetik	Geometri	Naturlære	Points	
												Afsl.	i alt.
Ferdinand Zytphen-Adeler	mg ÷	mg +	ug ÷	mg ÷	mg ÷	g +	mg ÷	mg	tg ÷	tg +	—	21 ² / ₃	60
Anna Kirstine Sørensen	g +	mg ÷	mg ÷	—	—	ug +	ug	ug	mg +	mg	ug	32 ¹ / ₃	73 ² / ₃
Emil v. Holstein Rathlou	mg	ug ÷	ug ÷	mg +	—	ug	ug ÷	ug ÷	ug	ug	ug	37 ² / ₃	84 ¹ / ₃
Ove Lohmann	mg ÷	mg	mg	tg	g ÷	mg ÷	g	g +	g	g ÷	—	26 ¹ / ₃	51 ² / ₃
Niels Bernhard Løw	mg ÷	mg +	mg	g	—	g	g	mg	g	mg	mg	29	65 ² / ₃

Almindelig Forberedelseseksamen 1898

Navn	Dansk		Engelsk	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Naturhistorie	Geometri	Aritmetik	Regning	Naturlære	Orden	Points
	skrftl.	mdtl.												
Ingrid Kunst	ug ÷	ug ÷	ug ÷	ug ÷	ug ÷	ug	mg +	g ÷	ug	ug	g ÷	ug	mg	119
Valdemar Olsson	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg	—	mg	mg ÷	g	mg	ug ÷	g ÷	mg	mg	96 ¹ / ₃
Hjørtur Fensmark	g	ug ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg	g	g	mg	g	g +	mg	mg	94 ² / ₃
Jens Madsen	mg	mg	g	g	—	mg	g	g	tg +	tg +	mdl	tg +	mg	64 ² / ₃ *)
Chester Westergaard	mg +	mg	g +	g ÷	—	mg	ug ÷	g +	g	g	tg	mg	mg	85 ² / ₃
Oskar Johansen	mg ÷	mg ÷	g	tg +	—	tg	tg	g	g +	mg	g ÷	ug	mg	72 ¹ / ₃
Georg Elley	mg ÷	mg ÷	g +	mg	—	g ÷	tg +	g	g	g ÷	g ÷	mg	mg	83
Hans Petersen	mg +	mg +	ug ÷	mg +	mg	mg	ug	ug ÷	ug	ug ÷	tg +	ug	mg +	115

*) Manglede $\frac{1}{3}$ i »bestaaet«.

Skolens Lærerkrafter

Skolebestyrer H. C. Frederiksen: Dansk med II., III. og IV.; Projektionstegning med V.; indleder hver Morgen Skoledagen; holder jævnlig Foredrag dels for den samlede Skole (bl. a. hver Mandag Morgen), dels for enkelte af de højere Klasser.

Skolebestyrer Chr. Branner: Fransk med II., III., IV., V. og VI.; Engelsk i V. og VI.; Historie i 4., 5., 6., V. og VI.; fortæller i en ugentlig Time Sagaer for Mellemlasserne.

Frøken Ida Olsen: Tysk med 4., 5., 6., I., II. og III.; Engelsk med de fire Realklasser.

Frøken Agnes Hansen: Dansk og Skrivning med 2.; Regning med 1.; Haandarbejde med Skolens Piger.

Løjtnant Holger Nielsen: *Skolens Inspektør.* Gymnastik med alle Overklasserne og 6. Underkl.; Regning med 5. og I.; Skrivning med 5., 6., I. og II.; Tegning med 4., 5., 6., I. og II.; leder Skolens Idrætsøvelser. Giver privat Undervisning i Dans og Svømning samt i Hugning og Fægtning.

Cand. mag. H. C. Christiansen: Matematik og Fysik med IV., V. og VI.; og Fysik med III.

Cand. mag. Arkivassistent Carl Christiansen: Dansk med I., V. og VI.; Oldnordisk med V. og VI.; Historie med III., IV. og V.; Græsk med IV.

Fru Mea Christiansen: Dansk med 3., 5. og 6.

Musik- og Syngelærer Jørgensen: Sang gennem hele Skolen fra 2. Underklasse.

Cand. phil. Regner Lefolii: Geografi og Naturhistorie fra 5. til IV. Gymnastik med de fem yngste Klasser.

Cand. phil. Bondesen: Bibellistorie gennem hele Skolen undtagen 2. Underklasse; Historie med 3., I. og II.; fører Tilsyn i Skolehjemmet.

Cand. mag. Halfdan Kejser: Latin med samtlige Latinklasser.

Frøken stud. mag. Karen Vel Jeppe: Regning med 2., 3., II., III. og IV.; geom. Tegning med III.

Frøken cand. phil. Tora Frederiksen: Matematik med I., II. og III.; Regning med 4. og 6.; Fransk med I.

Cand. mag. Ernst Kaper: Græsk med III., V. og VI.; Tysk med IV.

Cand. theol. Alfred Andersen: Bibellistorie med 2.; Naturhistorie og Geografi med 2., 3. og 4.; Skrivning med 3. og 4.; har sammen med **cand. Bondesen** Tilsyn i Skolehjemmet.

Frk. Anna Konicke: Dansk med 1. og 4.; Fransk med 6.; Skrivning med 1.; Gymnastik med Skolens Piger.

Som **Klasselærere** har følgende haft det særlige Tilsyn med de enkelte Klasser :

1. Kl.	<i>Frøken Anna Kønigke.</i>
2. „	<i>Frøken Agnes Hansen.</i>
3. „	<i>Cand. phil. Karen Vel Jeppe.</i>
4. „	<i>Cand. theol. Alfred Andersen.</i>
5. „	<i>Cand. phil. Regner Lefolii.</i>
6. „	<i>Fru Mea Christiansen.</i>
I. „	<i>Cand. phil. Tora Frederiksen.</i>
II. „	<i>Cand. phil. Bondesen.</i>
III. „	<i>Cand. mag. Carl Christiansen.</i>
IV. „	<i>Skolebestyrer Chr. Branner.</i>
V. „	<i>Cand mag. Halfdan Kejser.</i>
VI. „	<i>do.</i>

De forskellige Undervisningsfags ugentlige Timetal

1898—99	VI. spr. Kl.	V. spr. Kl.	V. mat. Kl.	IV. spr. Kl.	IV. Realkl.	III. st. Kl.	III. Realkl.	II. st. Kl.	II. Realkl.	I. Overkl.	6. Underkl.	5. Underkl.	4. Underkl.	3. Underkl.	2. Underkl.	1. Underkl.
Dansk	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	5	6	6	8
Litteratur- og Kunsthist.	1	1	1	1	1											
Saga Oldnordisk	2	1	1				1	1	1	1	1	1				
Tysk				3	3	3	3	2	2	2	3	4	4			
Engelsk	2	2	2		4		3		4	4						
Fransk	4	3	3	2	2	3	3	3	3	3	4					
Latin	7	7		6		6		6								
Græsk	6	6		4		5										
Bibellistorie	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Historie	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2	3	3	2	2		
Geografi				2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2		
Naturhistorie				2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Naturlære	3	3	6	1	3		2									
Matematik			7	5	5	4	4	4	4	3						
Regning					3		2	2	2	2	3	3	3	4	5	6
Tegning							1		1	1	2	2	1			
Skrivning						1	1		1	1	2	3	4	5	5	6
Gymnastik	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Sang								2	2	2	2	2	2	2	2	
Kvdl. Haandb.								3	3	3	3	3	3	3	3	3
	35	33	30	36	34	36	34	35	35	34	34	31	31	29	26	24

Haandarbejde regnes ikke med i Timetallet. — Pigerne har haft 3 Timer Gymnastik om Ugen.

Kostskolen

Den Kostskole, der er knyttet til *Ordrup Latin- og Realskole*, tæller for Tiden 20 Børn og unge Mennesker.

Foruden *H. C. Frederiksen* og *Hustru* deltager *Cand. phil. Bondesen* og *Cand. theol. Andersen, Frk. cand. phil. Karen Jeppe* og *Frk. cand. phil. Tora Frederiksen*, der alle bor paa Skolen, i det hjemlige Tilsyn. De ældste Elever læser Lektier paa egen Haand; de andre forbereder sig under Tilsyn og Vejledning af de to ovennævnte Lærere. Husets øvrige Medlemmer rækker en hjælpende Haand, hvor det gøres behov. — Fritiden bruges mest til Leg og Idræt i fri Luft, naar Vejret tillader det; eller ogsaa tilbringer de unge Fritiden i Gymnastiksalen eller med forskellige hjemlige Sysler og Fornøjelser. — De to tilsynshavende Lærere sover hos Børnene om Natten.

For Tiden er her som Fosterbørn følgende:

Georg Zypthen-Adeler, Søn af Baron Z.-A., Aarhus.

Carl Lassen, S. af afd. Proprietær L., Landsledgaard, Møen.

Jakob Hardt, S. af Agent H. Stege.

Axel Jensen, S. af afd. Kapelmusikus J., København.

Ernst Düring, S. af Husmægler D., København.

Theodor Oxholm, S. af Inspektør O. „

Regner Carstensen, S. af afd. Gartner C., Indien.

Franklin Wintermark	}	S. af afdøde Møllestensfabrikant	
George „			Ferd. Jensen,
Roar „			København.

Aage Sachs, S. af Grosserer S., Skive.

Fritz Brøndsted, S. af Pastor B., Tryggelev, Langeland.

Peter Ruge, S. af Inspektør R., Aarhus.
 Ejnar Jespersen, S. af Grosserer J., København.
 Ove Gnat, S. af Grosserer, Blomsterhandler G., Vandløse.
 Robert Lund, S. af Dr. med. L. Frederiksberg.
 Carl Herman Hansen, S. af afd. Grosserer H., Frederiksberg.
 Aage Tiemroth, S. af Grosserer T., „
 „
 Kirstine Sørensen, D. af Landmand S., Slagelse.
 Ellen Wagner, D. af Agent W., København.

Skoletiden er for de ældste fra 9—3; for de yngre 9--2; for de yngste 9—1. Alle staar om Vinteren op Kl. $6\frac{3}{4}$, om Sommeren Kl. $6\frac{1}{2}$. — Kl. $7\frac{1}{4}$ Morgenmad. — Før Skoletid Bevægelse i fri Luft. — Kl. $10\frac{3}{4}$ — 11^{10} Frokost. — Kl. 3 Middag. — Bevægelse i fri Luft til Kl. 5. — Lektuelæsning Kl. 5—7. — Aftensmad Kl. $7\frac{1}{4}$. — Derefter leger de yngre; de ældre gør sig færdige med deres Lektier. — De mindste gaar i Seng Kl. $8\frac{1}{2}$ —9, de ældste Kl. 10; som Regel ikke senere.

Hver anden Søndag samt Ferierne tilbringer Børnene som Regel i deres Hjem eller hos nærboende Paarørende.

Den aarlige Betaling er indtil II. Klasse (inklusive) 800 Kroner, III. og IV. 900 Kr., og V. og VI. 1000 Kr., heri indbefattet Skolepenge, men ikke Vask. Der betales fjerdingaarlig forud. Udmeldelse sker med et Fjerdingaars Varsel.

Disciplene medbringer ved deres Optagelse i Skole-

hjemmet : Seng med Tilbehør, derunder indbefattet Tæppe til at brede over Sengen om Dagen, samt en Sengeforligger ; endvidere Komode eller et lille Skab, Stol, Børstetøj, Børsteforklæde, Vandfad, Toiletsager, samt Spiseske, Teske og Gaffel. Hvert Stykke Tøj og hver Genstand, der medbringes af Fosterbørnene, maa være forsynet med et tydeligt og varigt Navnemærke. — Endelig medbringes ved Optagelsen Lægeattest.

Almindelige Bestemmelser og Ordensregler

Ethvert Barn, der optages som *skolesøgende* Discipel, medbringer Attest fra den Skole, det forlader, samt Vaccinationsattest.

Skolen betragter det som givet, at den, naar der i en Familie, som har skolesøgende Børn, udbryder en smitsom Sygdom, straks faar Meddelelse herom.

Er Sygdommen Skarlagensfeber, Difteritis eller en anden farligere Sygdom, er det nødvendigt, at alle Disciple fra Hjem, hvor der er en saadan Sygdom, ikke søger Skolen, før al Fare for Smitte er forbi.

Derimod vil det under en af de sædvanlige godartede Mæslinge- eller Kighosteepidemier eller andre mindre farlige smitsomme Sygdomme i Reglen ikke være nødvendigt at formene Disciple fra saadanne Hjem, hvor disse Sygdomme findes, Adgang til Skolen.

Hvor ikke Sygdom eller nogen anden paatrængende Grund gør det nødvendigt at forsømme Undervisningen, kan Skolen som Regel ikke give Tilladelse til, at nogen Discipel udebliver; dette gælder ogsaa overfor Forlængelse af Ferierne. Enhver Discipel, der ønskes fri for at være nede paa Legepladsen i Frikvartererne, maa være forsynet med et skriftligt Ønske derom fra Hjemmet.

Det tillades som Regel ikke Eleverne at bruge Fritiden til Læsning eller andet Skolearbejde.

Bøger, Overtøj, Sko o. s. v. maa være tydelig mærkede, og Overtøjet maa være forsynet med solide Stropper.

Da Elevernes Skolemad ikke maa have i Klassen, maa Madkassen være forsynet med en Rem eller Snor, saa at den kan anbringes paa Knagerækken i Skolegangen, hvis Eleven ikke har Tornyster eller Pose.

Betalingsvilkaar

For skolesøgende Disciple betales om Maanedes:

1. Underklasse	6	Kr.
2.	—	8 —
3. og 4.	—	10 —
5. „ 6.	—	12 —
I. „ II. Klasse	14	—
III. „ IV.	—	16 —
V. „ VI.	—	18 —

Af Søkende, der samtidig besøger Skolen, betaler den ældste fuldt, de andre hver 2 Kr. under normal

Betaling. Udmeldelse sker med fuld Maanedes Varsel; Skolen modtager ikke Udmeldelse efter 1. April, medmindre særlige Grunde skulde forhindre en Discipel i at følge Undervisningen Skoleaaret ud.

I Brændselspenge betales af hver Discipel 4 Kr. om Aaret (2 Kr. i November og 2 Kr. i Februar). Disse Penge betales ogsaa af dem, der har hel eller halv Friplads.

For nye Disciple betales 4 Kr. i Indskrivningspenge.

Forsømmes Skolen i længere Tid paa Grund af en Discipels Sygdom eller paa Grund af Sygdom i Vedkommendes Hjem, betales der for den Maaned, i hvilken Sygdommen begyndte, og for den næste.

Enhver Discipel, der indstiller sig enten til Afgangseksamen for studerende, IV. Klasses Hovedeksamen eller almindelig Forberedelseksamen, betaler 20 Kr.

En Privatist, der indstiller sig til:

a. Tillægsprøve til Skolelærereksamen, betaler 10 Kr.		
b. Tillægsprøve til Alm. Forberedelse-		
eksamen, sproglig	—	11 —
matematisk	—	9 —
c. Eksamen i Latin for Farmaceuter	—	8 —
d. 4de Klasses Eksamen	—	43 —
e. Afgangseks. for studerende, sproglig	—	41 —
matematisk	—	43 —

Af Dimittenderne betales af de skolesøgende Disciple til Skoleaarets Slutning, det er til Juli Maanedes Udgang, af Fosterbørnene til det begyndte Kvartals Udgang.

Badning samt Undervisning i Musik, Dans og Svømning betales særskilt.

Skriftlige Vidnesbyrd om Disciplene

Ved Slutningen af hver Uge giver hver Lærer en kort Meddelelse om sine Elevers Standpunkt i den forløbne Uge.

Disse Meddelelser samles af Klasselæreren og indføres af samme med Navns Underskrift i Elevernes dertil indrettede Meddelelsesbog, der bringes hjem hver Mandag, efter at først en af Bestyrerne har gennemgaaet Bedømmelsen med hver Elev. — Underskrevet af en af Elevens Forældre bringes den den følgende Dag med paa Skolen.

Desuden faar Eleverne udførlige Meddelelser hjem fem Gange om Aaret, nemlig :

1. Gang sidst i Oktober.
2. — ved Juletid.
3. — først i Marts.
4. — — Maj.
5. — ved Eksamen.

Hver Lærer skriver sit Vidnesbyrd ind, og det affattes saa udførligt, at Hjemmet kan faa et saa tyldigt Billede som muligt af Barnet, som det har stillet sig de sidste to Maaneder.

Forinden disse Vidnesbyrd udfærdiges og vedtages i deres endelige Skikkelse, gennemgaaes og drøftes de for hver enkelt Discipels Vedkommende paa Lærermøderne, hvor samtlige Lærere er til Stede.

Skulde der ellers være noget at meddele Hjemmet, sker det mundtlig eller gennem Brev.

Daglige Karakterer gives ikke. En udførlig Redegørelse for Skolens Stilling til Karaktergivningen findes i dens »Meddelelser« for 1897—98.

Skolearbejdet i de forskellige Fag i 1898—99

Dansk

I kgl. Skuespiller Peter Jerndorffs Bog om Oplæsning hævdes med stor aandelig Styrke, at det gælder om, at Læsningen omsættes til Tale, til levende Tale i et levende Talesprog. Forf. skriver endvidere: — »hvad Sproget angaar, saa benytter de fleste Mennesker egentlig to forskellige, et til Talen, og et andet, et Læsesprog nærmere Skriftsproget, til Oplæsning. Men skal Læsningen blive til levende Tale, saa er det indlysende, at saa maa ogsaa Talesproget bruges dertil. Vor Tale har man imidlertid ikke taget sig meget af. Derfor er den ofte saa daarlig og jasket, og i vor Læseundervisning har man taget for meget Hensyn til Skriftsproget. I Stedet for at gøre Talespro-

get til Rettesnor og Norm, har man sat det døde Hjælpemiddel, Skriftsproget, i Højsædet og bibragt os den Overtro paa dette, at jo nærmere vi kom det i Oplæsningen, desto bedre og renere blev vort Sprog. Men ved at fjærne sig fra den levende Kilde blev dette Sprog stift og dødt, pyn-
tet og søgt —«.

Skolen kan ikke aftrykke disse Ord uden dermed at give til Kende, at den føler sig bunden til dem og efter Evne stræber at undervise efter dem.

1. *Underklasse.* Den yngste Afdeling har læst henimod 80 Sider i H. C. Frederiksen's Læsebog. Den ældste Afdeling har læst hele Bogen. Næsten alle Digtene er lært udenad, og de Digte, der er Melodi til, har Klassen sunget. Indholdet af det lærte er stadig gjort til Genstand for Samtale og lempelig Genfortælling. Begge Afdelinger har daglig Afskrivning paa Tavle, ældste Afdeling skriver desuden med Blyant i Stilebog.

I Tilknytning til Danskundervisningen har Klassen i en Del Timer haft Anskuelsesundervisning.

2. *Underklasse* har læst Schneekloth's Læsebog for det 2det Skoleaar. De fleste af Bogens Digte er lærte udenad tilligemed andre, som er indøvede i Kor, Digte med Melodi til sungne. Samtale og Genfortælling. Daglig Afskrivning med Blæk i Stilebog afvekslende med Skønskrivning.

3. *Underklasse* har læst Agerkov's Læsebog

Nr. 1. De fleste af Digtene er lært udenad. Der er gennemgaaende bleven skrevet een Udenadsstil om Ugen. Indholdet af det læste er gjort til Genstand for Samtale og Genfortælling, der dog særlig har været knyttet til det historiske Stof.

4. *Underklasse* har læst *Agerskovs Læsebog* Nr. 2. Flere af Digtene er lært udenad. Een Stil om Ugen, afvekslende Udenads- og Diktatstile; dog i den sidste Tid kun Diktatstile, som hver Gang formes af Læreren. I denne Klasse begynder Undervisningen i Sproglære. Eleverne har lært at bruge Skilletegn og at kende en simpel Sætning og har desuden beskæftiget sig med Navneord, Udsagnsord, de personlige Stedord og Ejstedordene og kender noget til Udsagnsordenes Bøjning.

5. *Underklasse* har læst *Agerskovs Læsebog* Nr. 3. Nogle af Digtene er lært udenad. Een Stil om Ugen, afvekslende Genfortællings- og Diktatstile, som hver Gang formes af Læreren i Tilslutning til Undervisningen i Sproglæren og bruges til at analysere efter. I Sproglæren er lært Udsagnsordenes Bøjning, Stedord, Tillægsord, Biord og Brugen af Skilletegn i lidt mere udviklede Sætninger.

6. *Underklasse* har læst *Agerskovs Læsebog* Nr. 4 og har lært en Del af Digtene udenad. Der er vekslet med Genfortællings- og Diktatstile. Een Stil om Ugen. Diktatstilene formes hver Gang af Læreren og bruges til at analysere efter. I Sproglæren er alle Ordklasserne lært, Lideformen af Udsagnsordene, handle- og lideformede Sætninger og indskudte Sætninger.

I. *Klasse*. Til Oplæsning er brugt *Agerskovs*

Læsebog Nr. 5. Et større Digt og et Par mindre er lært udenad. Sproglæren er indøvet mundtlig og gennem Diktatstile og har hovedsagelig omfattet Sætningsleddene og Ordklasserne. Af særlige Emner er behandlet: ligge, lægge o. s. v., kunne, kunde o. s. v., samt Forskellen mellem Biordet og Bindeordet *da*.

Foruden Diktatstile er der skrevet Genfortællingsstile, hvortil Stoffet har været taget fra *H. H. Lefoliis Fortællinger og Sagaer*. Mindst een Stil om Ugen.

II. Klasse. Til Indøvelse i Oplæsning er brugt *Agerskovs Læsebog Nr. 6*. Desuden er læst *Den stundesløse*, et Parti af *Gøngehøvdingen* samt et Stykke af *Kong Erik og æ fredløse*. — Flere af *Fänrik Ståls sägner* er læst paa Svensk.

I Sproglæren er Stoffet fra I. Kl. ført et Stykke videre; vi har bevæget os lempeligt over det hele Pensum.

Foruden Diktatstilene er der skrevet Genfortællingsstile samt frie Stilopgaver.

Der er i Reglen skrevet een Stil ugentlig.

III. Klasse har læst: *Moderen i Mulde*, *Stig Hvide*, *Aage og Else*, *Gunløg Ormstunges Saga*, *Den politiske Kandestøber*, *Palnatoke*, *Svend Dyrings Hus*, *Svine-drengen*, *Nej*, *Et Kys*, *Soldaterløjer*, *Alene paa Dækket* samt *Kongsemnerne* og *Macbeth*.

Undervisning i Sproglære over hele det almindelige Omraade. Der benyttes ingen Lærebog; af og til bruges *Ola f Langes Øvelsesstykker*.

Af Stile er der som Regel skrevet een om Ugen, af samme Art, som de, der gives til IV. Klasses Eksamen, men lidt lettere.

Som sædvanlig har der været skrevet enkelte Diktatstile til Indøvelse i Analyse af særlig vanskelig Sætningsbygning.

Kravet til *Oplæsningen* i denne og den følgende Klasse gaar ikke blot ud paa, at Disciplene skal kunne læse rigtigt, flydende og forstandigt, men der stilles ogsaa et lempeligt Krav til *Foredraget* under Oplæsningen, og Stemmen øves i at bøje sig efter Læsestoffets veksellende Stemninger og Farver.

IV. Klasse har læst og giver op til Eksamen :

Gunløg Ormstunges Saga.

Af Folkeviserne : Aage og Else.

Holberg : Jeppe paa Bjerget.

Den politiske Kandestøber.

Grundtvig : Bisp Vilhelm og Konning Svend.

Oehlenschläger : Palnatoke.

Ingemann : 3. Del 3. Kap. af Valdemar Sejr.

H. C. Andersen : Svinedrengen.

J. L. Heiberg : Nej.

Hertz : Kedelflikkeren.

Ploug : Et Kys.

Hostrup : Soldaterløjer.

Chr. Richardt : Det ubekendte Land.

Drachmann : Alene paa Dækket.

Bjørnson : Sigurd Slembe.

Ibsen : Hærmændene paa Helgeland.

Kongsemnerne.

Jonas Lie : Af Lodsens og hans Hustru.

Runeberg : Nr. 15 *Stolt*.

Shakespeare : *Macbeth*.

Bret Harte : *Stykker af Argonauternes Tog*.

Sproglæren er indøvet i det befalede Omfang (uden Bog).

Af Stile er der skrevet een hver eller hveranden Uge; flere af dem har været knyttet til Emner, Undervisningen i Klassen eller Foredrag for Eleverne har ført frem. Enkelte Stile har været Versioner og Øvelse i at skrive en matematisk Opgave i godt Sprog. Af Emner kan mærkes: *Finland* (flere sammenhængende Stile). — *Hvad der beskæftiger Sindene for Tiden* (Undvisningerne i Sønderjylland). — *Macbeth* — *Lady Macbeth*. — *Sigrid i »Kongsemnerne«*. — *Kendte Fædrelandsange*. — *Josef*. — *Olav den Hellige*. — *Mit nye Hus*. — *Sjælland*.

Med Hensyn til Oplæsningen henvises til, hvad der er anført under III. Klasse.

Der meddeles i IV. Klasse i temmelig stor Udstrækning Oplysning om enkelte Forfattere, ligesom der kastes Lys over adskillige dels æstetiske, dels almenmenneskelige Spørgsmaal.

V. Klasse har som Underlag for Undervisningen i Litteraturhistorie brugt Rønnings Grundrids af den danske Litteraturhistorie. I Oldnordisk har Klassen læst Wimmers Læsebog Side 1—36, 53—55, 61—63, 114—118. Der er skrevet to Stile om Maaned.

VI. Klasse har som Grundlag for Undervisningen i Litteraturhistorie brugt Rønnings Grundrids. Mere

indgaaende er den holbergske Periode behandlet med Sigurd Müller: *Holberg og hans Samtid* som Grundlag. Disciplene har gennem Oplæsning og ved Læsning hjemme med paafølgende Samtale om det læste stiftet Bekendtskab med vore Hovedforfattere. I Oldnordisk er læst Wimmers Læsebog S. 45—107 (Versene i Gunlaugs Saga ikke medtagne), 114—118. Til Eksamen opgives Side 53—107, 114—118. Der er skrevet to Stile om Maaneden, dels tidligere Eksamensstile, dels følgende: *Fredsbevægelsen og dens Betydning for Folkene.* — *Kristendommens Indførelse i Norden og dens Indflydelse paa de nordiske Folks Livsopfattelse, Levevis og historiske Udvikling.* — *Nævningedomstole; hvorvidt var det heldigt, om de afløste vore nuværende Domstole?* — *Kirkeforbedringens Betydning for dansk Sprog og dansk Aandsliv.* — *Gladstone og Bismarck.* — *I Morgen er der atter en Dag.* — *Sicilien.* — *De vigtigste Følger, man kan tænke sig, Anlæggelsen af den sibiriske Jernbane vil faa.* — *Grundtvig og hans Betydning for det danske Folk.*

Bibelhistorie

2. *Underklasse*: Uden Lærebog er gennemgaaet, fortalt og genfortalt Historier om Personer og Begivenheder i den gamle Pagt, saaledes at der kun er dvælet ved det, der egner sig for Smaabørn.

3. *Underklasse*: Uden Benyttelse af Lærebog er der givet Børnene Fortællinger fra det nye Testamente til Pauli Missionsrejser. — Lempelig Genfortælling. — Der synges i Reglen hver Time, og enkelte Børnesange har Eleverne lært i Timerne.

4. *Underklasse*: Den gamle Pagt er læst efter Martensen og Paullis Bibelhistorie; — der er stadig sunget Salmer, og enkelte Børnesange har Eleverne lært i Timerne.

5. *Underklasse*: Den nye Pagt er læst efter samme Bog. Enkelte Salmer er lært i Timerne.

6. *Underklasse*: Den gamle Pagt er læst efter samme Bog, idet der stadig er fortalt til, særlig saadanne Træk og Begivenheder, der har kunnet belyse de bibelhistoriske Personligheder, ligesom i det hele taget Stoffet er gennemgaaet med det for Øje: at gøre de fremragende Mænd og Kvinder blandt Jødefolket saa levende som muligt for Børnene. Salmebogen er hyppig brugt.

I. Klasse: Evangelierne og Apostlenes Gerninger er gennemgaaet efter samme Bog, dog er Stoffet jævnligen udvidet ved Læsning i det nye Testamente. Samtidig er den hellige Historie saa meget som muligt stedfæstet og tidfæstet for derigennem at klargøre for Eleverne, at vi har med virkelige Begivenheder at gøre. Salmebogen er hyppig brugt.

II. Klasse: Efter det nye Testamente er gennemgaaet Matthæus Evangelium. De forskellige Begivenheder har meget ofte givet Anledning til længere Samtaler med Eleverne, og flere dybere menneskelige Spørgsmaal er — blandt andet paa Foranledning af Eleverne — draget frem og behandlet i Kristendommens Lys.

III. Klasse: I første Halvdel af Skoleaaret er gennemgaaet i korte Træk: Oldkirkens Historie under Constantin den Store og hans nærmeste Efterfølgere, særlig er fremdraget Krysostomus, Ambrosius og Augu-

stin; dernæst de forreformatoriske Bevægelser: Valdenserne, Wyclif og Huss. Siden Jul er der blevet holdt frie religiøse Foredrag for Klassen dels af oplysende og dels af opbyggende Karakter. Emnerne har meget ofte været bestemt af Eleverne selv, idet disse har haft et og andet paa Sinde, som Læreren da, saa godt det lod sig gøre, har belyst. Enkelte Stykker af 1. Peters Brev og Joh. Evg. er blevet gennemgaaet.

Historie

3. *Underklasse*: Mundtlig Undervisning uden Benyttelse af Bog; Børnene har hver Time genfortalt, hvad de hørte i den foregaaende Time. Saaledes er gennemgaaet: Den nordiske Gudelære, en Del Heltetegn, Fortællinger fra Sakse og endelig Danmarks Historie fra Oldtiden indtil Kalmarunionen. — Alt er gennemgaaet temmelig udførligt, men i Tilknytning til Johan Ottosens Fædrelandshistorie, saaledes at denne Bog ikke vil være Børnene helt fremmed til næste Aar. — Formaålet har nærmest været at give Børnene Interesse for Faget og lære dem at fortælle med deres egne Ord. Sangbøgerne er blevet benyttet meget; der er sunget baade historiske Sange og andre Fædrelandssange.

4. *Underklasse*: Efter Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie er læst forfra til Enevælden; idet der stadig er fortalt meget til om saadanne Begivenheder og Personer, der særlig egner sig til at vække Børns Interesse.

5. *Underklasse*: Efter Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie er gennemgaaet Oldtidens og Middelalderens Historie, idet der paa de fleste

Punkter er fortalt en Del til, hvilket dog ikke saa meget har været nye Enkeltheder som en udførligere Udvikling af det, der fandtes i Bogen. — Efter Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie er læst fra Oldtiden indtil Reformationen. — Klassen, der i Fjor har lært hele Fædrelandshistorien, er først begyndt med Verdenshistorie i Aar. Heri har den haft 2 Timer ugentlig, i Fædrelandshistorie kun 1 Time, idet Hensigten med denne Undervisning nærmest har været den, ved Repetition at vedligeholde og yderligere fæstne det i forrige Klasse lærte.

Denne og de følgende Klasser indtil III. Overklasse har endvidere en Time om Ugen faaet fortalt Indholdet af Homers Odysse, Olaf Trygvesøns og Olaf den Helliges Saga samt nogle mindre Kongesagaer efter Snorre Sturlesøn.

6. *Underklasse*: Efter Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie er lært den nyere og den nyeste Tid, hvorefter hele Bogen er repeteret.

I. Klasse: Efter Blochs Lærebog for Realskoler I. er læst Oldtidens og Middelalderens Historie med Forbigaaelse af Nordens Historie.

II. Klasse: Efter Blochs Lærebog II. er læst fra Reformationen og Bogen ud med Forbigaaelse af Nordens Historie.

III. Klasse: Nordens Historie efter Blochs Lærebog I.—II.

IV. Realklasse: Nordens Historie og Verdenshistorien efter Blochs Lærebog I.—II.

IV. stud. Klasse: Verdenshistorien efter Blochs

Lærebog I.—II. Til Prøven opgives Oldtiden, Middelalderen og den nyere Tid.

V. stud. Klasse: Oldtidens Historie efter Ræders Lærebog. Middelalderen og den nyere Tid efter Blochs Lærebog I.—II. og Nordens Historie efter Johan Ottosens Lærebog.

VI. stud. Klasse: Oldtiden efter Ræder, Middelalderen og den nyere Tid efter Blochs Lærebog for Realskoler, den nyeste Tid efter Blochs større Lærebog, og Nordens Historie efter Johan Ottosens Lærebog.

Tysk

4. Underklasse: Tysk Elementarbog af Nissen indtil Stykke 51. Grammatik mundtlig.

5. Underklasse: Tysk Elementarbog af Nissen fra Stykke 51 Bogen ud. Vers efter samme Bog.

6. Underklasse: Tysk Læsebog for Mellemklasserne af Kaper, Side 1—58. Vers efter samme Bog. Kapers Skema.

I. Klasse: Tysk Læsebog for Mellemklasserne af Kaper, Side 61—112. Vers efter samme Bog. Kapers Formlære. Stil efter Kapers Stiløvelser.

II. Klasse: Tysk Læsebog for Mellemklasserne af Kaper Side 115—175. Vers efter samme Bog. Kapers Grammatik. Stil efter Kapers Stiløvelser.

III. Klasse: Tysk Læsebog for Mellemklasserne af Kaper Side 175 Bogen ud. Kapers Grammatik.

IV. Klasse: Tysk Læsebog for Mellemklasserne af Kapers og Kellers Mustersammling Deutscher Gedichte. Til Eksamen opgives: Kapers Læsebog Side 132—199 samt af Kellers Mustersammling: Der Sanger, Erlkonig, Der Fischer, Der Zauberlehrling, Die Burgschaft, Der Taucher, Der Handschuh, Des Sangers Fluch, Die drei Ringe, Kaiser Rudolfs Ritt zum Kaisergrabe, Die Sonne bringt es an den Tag, Belsazar, Die Grenadiere, Einkehr, Lorelei.

Kursorisk er læst: Fraulein von Scuderi og en Del Vers efter Keller. Kapers Grammatik.

Fransk

6. Underklasse: Efter Th. Goldschmidts og Jul. Schiotts franske Billed-Elementar-bog med tilhorende Vegtavler er gennemgaaet Side 1—51, og den i disse Stykker indeholdte Grammatik er indovet.

I. Klasse: Samme Bog Side 51—100.

II. Klasse: Samme Bog Side 100—120 og Cohen og Kapers franske Læsestykker for Mellemklasserne Side 1—64 (undt. 19—25). Jungs Grammatik.

III. Klasse: Ovennævnte Læsestykker Side 83—115, 121—133, 164—176 samt Prosper Merimee: Tamango læst og repeteret. Jungs Grammatik.

IV. Klasse: Ovennævnte Læsestykker Side 121—176. Repeteret og opgiver til Eksamen Side 83—115, 121—176. Formlaren og de vigtigste Regler af Syntaksen efter Jungs Grammatik.

V. Klasse: Statarisk: Noveller og Fortællinger af nyere franske Forfattere udgivne af Jung Side 30—113. Nyrop: Lectures francaises II., Side 54—89. Taine: M. Graindorge (udgivet af Baruël og Michelsen). — Kursorisk: Nyrop Side 1—25, G. Sand: L'Orco. Alfred de Musset: Noveller udgivne af Baruël og Michelsen. — Maanedslæsning: M érimée: Colomba. — Michelsens Stiløvelser. Jungs Grammatik.

VI. Klasse: Som *V.* stud. Klasse, men har desuden kursorisk læst mindre Stykker af forskellige Forfattere. — Baruëls Eksamenstile. Jungs Grammatik med en Del Tilføjelser.

Engelsk

I. Klasse: Listovs Ledetraad I. og II. Afdeling samt Listovs engelske Læsestykker og Stiløvelser I., de ti første Stykker. Grammatik mundtlig.

II. Realklasse: Listovs engelske Læsestykker og Stiløvelser I. Nissens engelske Læsebog for Realskolens øverste Klasser Side 1—130. Rosings Grammatik.

III. Realklasse: Nissens Læsebog, sidste Halvdel. Rosings Grammatik. Hansen og Magnussens Versioner.

IV. Realklasse: Nissens Læsebog. Opgiver til Eksamen Side 128—254. Poesi S. 254—279. Kursorisk: Scott: Tales of a grandfather. Dickens: Thomas à Becket; Laura Bridg-

man. Røsing's Grammatik. Hansen og Magnussens Versioner.

V. Klasse: Hansen og Magnussens engelske Læsebog for ældre Begyndere I. Side I—XXXVI og 1—31, 42—66. Listovs Udvalg af engelske Forfattere I. Hefte. Side 1—37. O. Jespersens Grammatik.

VI. Klasse: Hansen og Magnussen I. S. 1—31. Listovs Udvalg I. Side 37—81, 87—97. Løkkes Grammatik. Opgiver til Eksamen Hansen og Magnussen I. Side 1—31, 42—66. Listovs Udvalg I. Side 1—81.

Latin

II. stud. Klasse: Læst og repeteret Hauchs Læsebog I. Afdeling, Efter Nytaar en Del Smaastile paa Skolen.

III. stud. Klasse: Hauchs Læsebog II. Formlæren efter Linderstrøm-Langs Grammatik. Alle vigtige Regler af Syntaksen mundtlig. Een Stil om Ugen efter Iversens Stiløvelser.

IV. stud. Klasse: Cæsar: De bello Gallico IV.—V. Bog. Cicero: Pro S. Roscio. Ovids Metamorphoser i Levys Udvalg 1—5, 12. Formlæren, Kasuslæren og det vigtigste af Moduslæren efter Madvigs Grammatik. To Stile om Ugen, deraf den ene paa Skolen efter Iversens Stiløvelser og Rasmussens Eksamenstile.

V. Klasse: Cicero: Pro lege Manilia. Pro Dejotaro. Pro Ligario. Livius: XXII. Horats: Oder I. 1—2, 4—12, 14—15, 18, 20—24, 26—27, 29—31, 33—34, 36, 38; II. 1—2, 4, 6—16, 20; III. 8, 9,

13, 18, 26, 30; IV. 13. Virgil: Æneiden II. Madvigs Carmina selecta: Catul 1—9, 11—12; Tibul 1—2; Properts 2, 7, 11; Ovid 2—5, 7—9; Martial 1—20. Ekstemporallæsning efter Livius XXIII og Henrichsens Opgaver. Rafns Litteraturhistorie. En Version om Ugen efter Henrichsens Samling.

VI. Klasse: Cicero: Pro Dejotaro. Pro Ligario. Lælius. Livius: XXII. Horats: Oder I. 5, 6, 7; II. 1, 9, 15, 17. Breve I. 1—7, 11, 13—17, 19—20; II. 1. Virgil: Æneiden II. Madvigs Carmina selecta: Properts 2; Ovid 4, 5, 7. Ekstempore: Cicero: Pro lege Manilia. Livius XXIII. Thomsens Antikviteter. Repeteret Rafns Litteraturhistorie. Repeteret hele det til Eksamen opgivne Pensum. En Version om Ugen efter Henrichsens og Thoresens Samlinger.

Græsk

III. stud. Klasse: Efter Hudes græske Elementarbog er læst de forberende Øvelser og de 10 første Sider af Xenophons Anabasis.

IV. stud. Klasse: Xenophons Anabasis II. Bog og III. Bogs 1ste Kapitel. Homers Iliade VII. og VIII. Bog (Vers 1—40). Weilbachs Formlære.

V. Klasse: Plato: Apologien og Kriton. Poesi og Bifag som VI. Klasse.

VI. Klasse: Prosa: Herodot VII. Bog fra Kap. 175 og ud (undtagen Kap. 194—200) og VIII. Bog. Plato: Apologien og Kriton. Xenophon: Apomnemoneumata I. Bog Kap. I. undtagen § 14 og 15; Kap. II undtagen § 4, 29, 30, 31, 52, 53,

54, 62, 63, 64; Kap. III. indtil § 8; Kap. VI. undtagen § 11—15. II. Bog: Kap. I undtagen § 4—7, 14—16; Kap. II. undtagen § 4; Kap. IV; Kap. VII; Kap. VIII; Kap. IX og Kap. X.

Poesi: Homer: Odysseen: VI., VII., VIII. og IX. (Vers 1—104). Iliaden: VI., VII., XVI. (Vers 1—620), XXII.

Weilbachs Formlære. Hudes Syntaks. Sechers Litteraturhistorie. Christenssens Statsantikviter. Sechers Mytologi.

Matematik

I. Klasse: Uden Benyttelse af Bog er gennemgaaet de 4 Regningsarter og løst en Mængde Opgaver svarende til Stoffet, tilligemed lette Ligninger af 1ste Grad.

II. Klasse: Proportioner, Potens og Ligninger af 1ste Grad med flere ubekendte efter Jul. Petersens Aritmetik I. Jul. Petersens Geometri 1—71. — Gennemsnitlig 3 Hjemmeopgaver om Ugen.

III. Klasse: Decimalbrøk, Rod og 2den Grads Ligninger efter Jul. Petersens Aritmetik og Algebra I. og II. Jul. Petersens Geometri fra 2det Kapitel til Cirkelperiferiens Deling.

IV. Klasse: Jul. Petersens Aritmetik II. Logaritmer, Renteregning. Jul. Petersens Geometri fra § 97 Bogen ud. Repeteret hele det lovbestemte Eksamenspensum.

V. mat.-naturvidenskbl. Klasse: Jul. Petersens Aritmetik og Algebra I, II. og III., Jul. Petersens Trigonometri. — Konstruktionsopgaver er indøvet ved Hjælp af Jul. Petersens Metoder og Teorier og Projektionstegning

ved Hjælp af Seidelins Lærebog i Projektionstegning.

Naturlære

III. Klasse: Efter Ellingers Lærebog i Fysik er lært Elektricitet og Magnetisme samt Vædskers og Luftarters Ligevægt.

IV. Klasse: Ellingers Lærebog forfra til Lyden. Repeteret hele Bogen. Sammen med V. og VI. Klasse har Klassen i een ugenlig Time faaet gennemgaaet Kemiens Begyndelsesgrunde.

V. sproglig-hist. Klasse: Samme Pensum som III. Klasse.

V. nat.-videnskbl. Klasse: Jul. Petersen og Forchammers Lærebog i mekanisk Fysik. Jul. Petersen og Forchammers Astronomi. Kemi som IV. Klasse.

VI. sproglig-hist. Klasse: Samme Pensum i Fysik som IV. Kl. — Astronomien efter Jul. Petersen og Forchammers Lærebog. Kemi som IV. Kl.

Regning

1. *Underklasse* har lært at regne Additionsstykker med indtil trecifrede Tal. — Det ældste Hold med benævnte Tal, det yngre Hold med ubenævnte Tal; og det yngste Hold, Børn som er kommet ind i Aarets Løb, regner med Pinde. — Additionstabellen er indøvet. — Hovedregning: Addition af to cifrede Tal, hvis Sum ikke overstiger 100.

2. *Underklasse* har indøvet Subtraktionstabellen og har lært paa Tavle at addere og subtrahere fir-cifrede ubenævnte, samt enkelte benævnte Tal. Der har været

lagt megen Vægt paa Hovedregning, særlig Addition og Subtraktion af ubenævnte to-cifrede Tal.

3. *Underklasse* har lært Multiplikationstabellen. I denne Klasse er der begyndt paa skriftlig Hjemmeregning, og Eleverne har haft Additions-, Subtraktions- og Multiplikationsstykker med forskellige Benævnelser at regne hjemme. Der er blevet lagt særlig Vægt paa Hovedregning, hvor der dels er givet Opgaver, der tjente til at give Eleverne Færdighed i at behandle Tal, dels saadanne, der tjente til at udvikle deres Tænkeevne.

4. *Underklasse*: Addition, Subtraktion og Multiplikation af benævnte og ubenævnte Tal baade skriftlig og som Hovedregning. Har i Slutningen af Skoleaaret taget fat paa Division.

5. *Underklasse*: Alle 4 Regningsarter med benævnte og ubenævnte Tal baade skriftlig og som Hovedregning. Begyndt paa Brøk.

6. *Underklasse*: Brøkers Addition og Subtraktion samt lettere Opgaver i Multiplikation og Division.

I. Klasse: Alle 4 Regningsarter med Brøk. Reguladetri i hele Tal og Brøk og enkelte blandede Opgaver efter Bokkenheusers Regnebog for Mellemklasserne.

II. Klasse: Opgaver efter Bokkenheusers Regnebog for Mellemklasserne.

III. Realklasse: Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser, blandede Opgaver.

IV. Realklasse: Har regnet Opgaver indenfor det Omraade, der er foreskrevet til alm. Forberedelseseksamen.

Naturhistorie

2. *Underklasse*: I Sammenhæng med den Plan,

der er givet Side 30 i disse Meddelelser, for Undervisningen i 3. Underklasse begynder vi Undervisningen i Naturhistorie i 2. Underklasse med at lære Børnene at bruge deres Øjne indenfor Dyrenes Verden. Levende Dyr, udstoppede Dyr, Billeder og Fortællinger om Dyr danner Grundlaget for Undervisningen. Vi faar Øje for Lighed og Forskel mellem Dyrene, for Legemets forskellige Redskaber og deres Brug. — Læreren har ikke holdt sig indenfor et snævert begrænset Omraade, men har bevæget sig saa vidt ud, som hans Elevers Interesse har kunnet følge ham, idet det jo ikke har været Meningen, at et bestemt Pensum skulde være fastslaaet som lært ved Skoleaarets Udgang, men Børnene lidt efter lidt skulde have lært at bevæge sig med Overblik og begyndende Forstaaelse indenfor Dyreverdenen.

Selvfølgelig er der hverken Tale om Lærebog, Lektier eller Overhøring. Undervisningen bevæger sig indenfor meget frie Former, og kun ganske lempelig ledes Børnene til at udtale sig om de foreliggende Emner.

3. *Underklasse* har fortsat i samme Spor som 2. Underklasse. Eleverne har faaet mere og mere Øje for forskellige Dyrs Ejendommeligheder, for gavnlige og skadelige Dyr, for deres Evner, Instinkt og Levemaade og har faaet en Del at vide, de ikke kendte i Forvejen. Der kræves i denne Klasse, at det, der er talt om, skal fæstne sig til begyndende Kundskaber, saa en Overhøring kan finde Sted. og saa der ved Skoleaarets Slutning kan være indvundet et Resultat ogsaa i Retning af en bestemt Viden om visse bestemte Dyr.

Heller ikke i denne Klasse bruges der Bog.

4. *Underklasse*: Efter Sahlertz Naturhistorie for Begyndere er gennemgaaet Pattedyr og Fugle.

5. *Underklasse*: Koldblodede Hvirveldyr, Leddyr, Bløddyr og Straaledyr efter samme Bog.

6. *Underklasse*: Efter samme Bog har Klassen lært at systematisere de varmblodede Hvirveldyr. — Pattedyrenes Benbygning, Fordøjelsesorganer, Muskelvæv og Nervesystem er lært i noget større Omfang, end Bogen giver.

I. Klasse: Lütken's Lærebog Nr. 2 fra Krybdyr og Bogen ud.

II. Klasse: Efter samme Bog; Varmblodede Hvirveldyr samt deres Anatomi og Fysiologi. V. A. Poulsen's Botanik den almindelige Del.

III. Klasse: Lütken Nr. 2 fra Krybdyrene og ud. V. A. Poulsen's Botanik.

IV. Klasse: Repeteret hele det anordnede Pensum efter de samme Lærebøger.

Geografi.

3. *Underklasse*: De første geografiske Grundbegreber er efterhaanden ført frem for Eleverne, i det Udgangspunktet tages fra de nærmestliggende Huse, Haver, Veje, og derfra føres Undervisningen videre ud, saa Børnene er blevet bekendt med større Dele af Danmark, kan gøre Rejser fra By til By, ved lidt om disses Seværdigheder og om de historiske Begivenheder, der knytter sig til forskellige Byer og Egne i vort Fædreland. — De er ogsaa blevet lidt kendt med saadant som Grænser, Øer, Halvøer, Høje, Bjerge, Sletter, Dale, Søer, Vandløb, Fjorde, Agerland, Skove, Ørkener, Stepper, Heder o. l.

Her bruges selvfølgelig Landkort, men ingen Lærebog.

4. *Underklasse*: Efter *Erslevs Geografi* er 3. Klasses Pensum repeteret; endvidere er gennemgaaet Nord- og Østeuropa samt de mellemeuropæiske Bjerger og Floder.

5. *Underklasse*: Efter samme Bog: Østeuropa, Mellemeuropas Naturforhold, Schweiz, Frankrig, de britiske Øer.

6. *Underklasse*: Sydeuropa, samt Mellemeuropa undtagen Schweiz og Frankrig.

I. *Klasse*: Asien, Afrika, Amerika, Australien efter *Erslevs Geografi*, revideret af Weitemeyer.

II. *Klasse*: Efter samme Bog som I. Klasse gennemgaaet Europa undtagen Balkanhalvøen.

III. *Klasse*: Efter samme Bog: Den almindelige Del samt de fremmede Verdensdele.

IV. *Klasse*: Læst og repeteret hele det anordnede Pensum efter samme Bog.

Igennem alle Skolens Klasser er der Undervisning i **Gymnastik**; Drengene for sig under *Løjtnant Holger Nielsen*, Pigerne for sig under *Frk. Anna Kønike*. — Ligeledes er der gennem hele Skolen Undervisning i **Sang** (*Musiklærer Jørgensen*), dog har de ældste Klasser været fritagne, da saa godt som ingen af Eleverne her har Stemme. — Pigerne indtil II. Overklasse har Undervisning i **Haandarbejde**. Alle Klasserne indtil III. Overklasse har Undervisning i **Skønskrivning** og **Frihaandstegning**. — III. Overklasse har **geometrisk Tegning**; V. studerende Kl. (Matematikerne) **Projektionstegning**.

Udenfor de anordnede Fag har de tre øverste Klasser haft en Times ugentlig Undervisning af *cand. mag. H. C. Christiansen* i **Kemi**. Undervisningen er hver Time støttet paa Eksperimenter.

Skolens *Undervisningsmateriel* og dens *Bogsamling* er i Aar blevet forøget dels ved Køb, dels ved Gaver.

Der er anskaffet 15 store historiske og geografiske Væg billeder, 16 Stereoskop billeder, et nyt Europaskort samt Kemikalier og Glas til kemisk Brug. Desuden er alle Skolens Kort repareret.

Hr. *Bogbinder Guldbrandsen* har skænket Skolen 14 Bind af »*Nord og Syd*«. — Assistent ved det zoologiske Museum i Washington *Aug. Busck* (tidligere Elev) har atter i Aar sendt en større Samling Præparater til zoologisk Brug, især Insekter. — Vor tidligere Inspektør, Lærer *Hjalmar Høgsbro*, har sendt Træ, hvori noget af *Spættens* og *Træormenes* Naturhistorie illustreres, og stud. med. *Knud Hansen* har givet to *Slangehamme*. — Endelig har (se *Af Aarets Dagbog* Side 73) *Lærere og Elever* givet Skolen et Orgel; — gamle *Elever og Venner* har givet et Maleri af *Soya Jensen*; det forestiller vor forrige Skolebygning; — og en *Velynder* har foræret Skolen et stort Billede af *Aug. Jerndorff* til Udsmykning af Vægpladsen over Gymnastiksalens Talerstol.

De kære Givere skal ogsaa her i *Meddelelserne* have Tak for deres Kærlighed til Skolen.

Der er indrettet en *ny stor Skolestue* med nyt Materiel fra kgl. Hofmøbelfabrikant *Hansen*.

Foredrag og Oplæsninger og andet Arbejde udenfor Undervisnings- timerne

For *den samlede Skole* har der som sædvanlig hver Mandag Morgen været holdt en oplysende og opbyggelig Tale paa Kristendommens Grund af *Skolebestyrer H. C. Frederiksen*; Talen knytter sig som Regel til Ugens Søndagsstykke. — Af samme er der ogsaa holdt Foredrag for den samlede Skole ved de store Kirkefester og ved andre Lejligheder, hvor historiske Personer og Begivenheder kunde samle alles Sind. Ved Skoleaarets Indledning og Afslutning har der stadig været mange af Børnenes Forældre og andre Skolevenner til Stede.

Der er desuden for den samlede Skole holdt to Foredrag af *Børnehjemsforstander Carl Christensen* om *Gordon* og et Foredrag om *sønderjyske Forhold* af en Sønderjyde: *Lærer Svendsen*.

Skolebestyrer Branner har i en ugentlig Time fortalt *Sagaer* og gennemgaaet Homers *Odysse* for Mellemklasserne samt holdt to Foredrag for de ældste Klasser om *Finland*. I Tilslutning hertil har *Skolebestyrer Frederiksen* læst nogle af *Fänrik Ståls sägner* paa Svensk, en enkelt i dansk Oversættelse. — *Cand. mag. Halfdan Kejser* har for de ældste Latinklasser oplæst og forklaret nogle latinske kirkelige Digte fra Oldtiden og Middelalderen; og *cand. mag. Ernst Kaper* har for de samme Elever holdt to Foredrag; et om *Goethe* og et om *Nibelungenlied*.

Ved de fem ordinære Lærermøder, hvor Disciplenes Standpunkt drøftes, og deres Skolevidnesbyrd gennemgaaes og vedtages i deres endelige Skikkelse (se Side 48), har der, naar de enkelte Børn var gennemgaaet, været holdt Foredrag og ført Diskussion om pædagogiske Emner, som enten for denne enkelte Skole eller for Skolevæsenet i Almindelighed var særlig fremme og trængte til Belysning. — Udenfor Skolen har der desuden været flere Lærersammenkomster, hvor der bl. a. har været holdt Foredrag af *Rektor Lefolii* og *Skolebestyrer Frederiksen*.

Vi holder disse Møder for at være et meget betydningsfuldt Led i Skolens Arbejde for Børnene. Og vi skal i denne Sammenhæng mindes et af afdøde *Professor Schneekloths* mange værdifulde Ord til sine Lærere: *Lad os altid — aandelig talt — have et Barn staaende midt imellem os, naar vi samles og holder Lærermøde!*

Endelig maa der drages noget frem, der hverken er Foredrag eller Oplæsning, men dog har sin naturlige Plads paa dette Sted som et særdeles vigtigt Led i Skolens Arbejde. Det er de mange — smaa og store — altid frugtbringende Samtaler mellem Skolens Forældre og dens Lærere, særlig Bestyrerne. Hvor meget der klarer sig under saadanne Samtaler, og hvor megen Styrkelse de giver, er ikke let at udmaale; men sikkert er det, at det for os Lærere har stor Betydning; vi faar tit et fyldigere, altid et dybere Syn paa de Børn, vi taler om med en Mor eller Far; og der er Grund til at

tro, at det ikke blot er Skolen, men af og til ogsaa Hjemmet, der kan faa Udbytte af saadanne Forhandlinger. — Vi kan derfor kun bede Skolens Forældre, at de fremdeles vil komme til os saa tit, de har noget paa Sinde. Og de enkelte, der har nogen Sky for at komme, bl. a. fordi de mener, de tager noget af vor Tid fra os, beder vi betænke, at de giver meget mere, end de tager, naar de fortrolig meddeler sig til os og hører, hvad ogsaa vi har paa Hjerter; og der er jo ingen Grund til at frygte for, at vi skulde spille hverandres Tid ved tomme Sammenkomster og ørkesløse Forhandlinger.

Af Aarets Dagbog

af H. C. Frederiksen

Skønt en stor Del af »Meddelelserne«s Indhold kunde føres ind under denne Overskrift, er der dog enkelte Begivenheder, som har deres særlige Plads her, fordi de ikke direkte hører ind under Skolens daglige opdragende og undervisende Arbejde.

En særlig Plads i Aaret indtager den Dag, da Skolen fyldte 25 Aar: *Den 3. November 1898*. — Jeg havde helst ikke fremdraget den her. Jeg synes, jeg endnu mangler flere Betingelser for at kunne skrive om mig selv. Jeg synes heller ikke, jeg er gammel nok endnu til at skrive Skolens Historie, og staaende midt i Arbejdet har jeg desuden ikke Tid dertil. Paa den anden Side kunde det vel med Grund forekastes mig som

Utaknemmehed, naar jeg ikke med et Ord lod en Tak for alt det meget, der blev givet mig, finde Vej ogsaa gennem »Meddelelserne« til de mange, der den Dag ved Sang og Tale, ved Billeder til Udsmykning af Skolen og ved mange andre Gaver førte mig baade op paa de høje Tinder og ned i de dybe Dale og lod 25 rige Aar opstaa af Døde, ligefra den Dag, 3. November 1873, da jeg med een Elev og een Lærer (mig selv) og min Familie flyttede til Ordrup og paa bar Bund og med smaa Kræfter begyndte et Skoleværk, glad, om jeg kunde naa saa vidt, at jeg kunde faa een lille Skolestue med et Bord i Midten og derom tre, fire Elever og mig selv, — og saa indtil jeg igennem en Række Eventyr og mærkelige Førelser — tit uden at vide, hvilke Farer jeg havde undgaaet, før jeg var kommen frelst igennem — ved mine Forældres og Venners Hjælp naaede til at faa det store Hus, jeg nu staar i, og naaede op til den store Virksomhed med de mange Børn og Lærere og den store Forældrekræds og mange andre Venner om mig. Da min Hustru og jeg paa Jubilæumsdagen vækkedes ved Orgelspil og Sang (Orgelet var skænket af Elever og Lærere til Brug ved Morgensangen i Skolen), da blev vi, som det jo er gaaet os hele Livet, af underlige Magter atter baaret ind i et nyt Livsafsnit; og da om Formiddagen mine gamle Venner, *Børnehjemsforstander Carl Christensen* og *Redaktør Tommerup*, og mine unge Venner *Candidat Bondesen* og *Carl Martens* holdt Tale for os, og om Aftenen min Læremester, fra jeg var ganske ung Lærer og til den Dag i Dag, *Rektor Lefolii*, min Svigersøn og Støtte, *Skolebestyrer Branner*, min kære gamle Elev *Ove Rode*, min Kollega fra gamle lyk-

kelige Dage i Schneekloths Skole, *Redaktør Korsgaard*, og mange flere talte, da følte jeg rigtig for første Gang i mit Liv, hvad **Historie** er i allerdybeste Forstand; den er meget mere end det, der oplevedes i ydre Haandgribelighed; den er et Menneskelivs blivende Indhold, naar alt det tilfældige og alt det betydningsløse er strøget af; den er en af et Gudsforholds dybeste Kilder og er en Indøvelse i Taknemmelighed som intet andet. Og dette følte jeg saadan, at jeg tænker, jeg kan lære det fra mig til mine Børn.

Saa gentager jeg min Tak til alle de mange fra hin Dag, idet jeg aftrykker det lille Vers, jeg sendte ud efter Festen :

Hvor kunde jeg tænke mig selv som Gæst
 Ved saadan en straalende Jubelfest !
 Hjerter og Tanker og Navne gav Møde,
 Kamptid og Fredstid stod op af Døde;
 Tak for de dybeste lønlige Minder,
 Tak for hvert Blus fra de højeste Tinder.

En Mand, der vel havde staaet nærmest til at tale og støtte ved den Fest, var *Pastor Hohlenberg* fra Holmens Kirke i København; men han var død kort forinden og har i vor Kreds efterladt sig en tom Plads, som ingen kan fylde.

I Skolens unge Dage, da det faldt svært at finde en ydre Form, der nogenlunde svarede til mine Tanker; — da baade Børnene og jeg levede frit som Fuglene i Luften, men lidt efter lidt fik at mærke, at Staten vilde undervise med og ved Lov og Regel binde os i vore

Bevægelser paa det allerurørligste af alle urørlige personlige Omraader: det religiøse, da var *Pastor Hohlenberg* den, der med Klogskab og Takt og støttet til sin ansete Stilling i Statskirken klarede Vanskelighederne, saa jeg kom til at leve mit Skoleliv i fuld personlig Frihed, og uden at der gjordes andet Brud paa advortes Lov og Ret end det, nyt Liv altid fører med sig. -- Men det var en haard Tid; uden *Hohlenberg* og min daværende Lærer *Carl Christensen* havde jeg vel ikke staaet den igennem.

Det var *Pastor Hohlenberg*, der lagde Grundstenen til det Hus, vi nu bor i, og ham, der bad, saa det hørtes og bønhørtes: *Giv os med det større Hus ogsaa større Kræfter.*

Og da saa Forholdene udviklede sig saadan, at det kom til at staa som en bydende Nødvendighed, hvis Skolen skulde blive ved at fortsætte sin Virksomhed, at den maatte omdannes til Eksamensskole, og jeg samtidig følte, det var mig umuligt at gøre Overgangen fra en fuldstændig fri Undervisning til en Eksamensskole, hvor Fagene bestemtes af Staten, var han atter den, der hjalp mig over det sværeste, idet han forklarede mig, hvad der indtil nu i det væsentlige har stadfæstet sig: at, selv hvor Frihedstrangen er stor, kan man leve et forsvarligt personligt Liv med Børnene, skønt der er Baand, der binder en Lærer til en bestemt Fagrække og en bestemt Eksamen.

En Skole har som ethvert aandeligt Værk sine Kriser og Brydninger; og alt, hvad der er Liv i, er i Strømning og Bølgegang, hvor det stundom kan mærkes stærkt nok, at Livet har Fjender, og at det kan være svært at

staa fast. — Ved en saadan Lejlighed, hvor jeg syntes, mit Værk vaklede, skønt det udvortes set stod fast nok, søgte jeg Hohlenberg. Jeg synes, Grundstenen vakler, sagde jeg; er De ogsaa vis paa, at den er rettelig lagt, saadan som De sagde den Dag, De murede den ind? — Han svarede fast og frejdigt som altid, ikke mindst naar det gjaldt et Gudsforhold: Grundstenen vakler ikke; jeg staa ved mit Ord; den er rettelig lagt i Guds Navn; arbejd De blot videre!

Og her som altid havde hans Ord Magt. Jeg arbejdede videre; og det viste sig, Stenen rokkedes ikke. — Og saadan stod han stadig allernærmest og tættest op til os, naar det gjaldt; han bar Byrder med os og for os som ingen anden i de svære Tider, og hans Ord har kastet Lys over saa at sige alt, hvad vi har oplevet af festligt i Skolen og Skolehjemmet. — Ikke saa underligt, at det var meget svært at sige Farvel til ham.

Der er endnu to, vi har maattet sige Farvel til i Aar, to gamle Elever: *Aksel Hinsch* og *Georg Elley*. Den første døde efter længere Tids tiltagende Svagelighed, den anden pludselig og uventet efter en Øreoperation; de havde begge afsluttet deres Skolegang og stod lige paa Tærskelen til et Liv ude i Verden.

Det Indtryk, der fra de to unge Menneskers Skoletid er det, der længst vil bevares, skal jeg her give i faa Ord — til Vejledning og Opbyggelse for andre: *De lod ikke Drengen tage Magten fra Barnet*. Jeg ved ikke, hvor megen Trang muligen ogsaa de kan have haft til den Oppositionslyst og ukærlige Kritik, der er Sær-

kendet for saa mange halvvoxne Drengene og ved at næres fra den ene til den anden kan forstyrre og formørke mange Ungdomsdage; men jeg ved, at har ogsaa de haft Fristelsen, saa har de lykkelig overvundet den — selvfølgelig støttet af deres Forældres gode Forhold til Skolen. Og skønt de var store, lange Drengene, før vi skiltes fra dem, saa var de samtidig glade Børn, der godt kunde forlige deres Liv i Skolen med deres Liv *udenfor* den og ikke drog en skærende Grænselinie, der havde Plager og Tvang til den ene Side, Frihed og Fornøjelser til den anden, men gav Skolen Plads i den Part af Verden, hvor der trods det meget Arbejde og trods Lov og Regel kan leves et baade frit og fornøjeligt Liv. — Og de to store »Børn« kunde godt tage Skolen hjem med sig og aandeligt talt give den en Plads i deres Forældres Hjem. Der tænker jeg, den skal blive staaende; og jeg tænker ogsaa, der fra den i en stille Stund stundom skal lyde en Tak til de unge, der lagde af et godt Hjertes Tillid ind i vort Skoleværk.

I Skoleaaret 1899—1900 bruges følgende Bøger*).

1. Underklasse.

H. C. Frederiksens Læsebog for smaa Børn.

*) Skolen forbeholder sig Ret til at indføre enkelte Bøger, som ikke her er anførte, efterhaanden som der bliver Brug for dem. Det tilraades: ikke at forsyne nye Bøger med Navn, forinden de er forevist paa Skolen. Alle danske Læsebøger skal have den befalede Retskrivning.

2. U n d e r k l a s s e.

Schneekloth: Dansk Læsebog for det andet Skoleaar. Sannes Skolesangbog for Smaabørn.

3. U n d e r k l a s s e.

Agerskov, Nørregaard og Strøms danske Læsebog Nr. 1. Sannes Skolesangbog for Smaabørn.

4. U n d e r k l a s s e.

Pio og Wimmers danske Læsebog for de lavere Klasser 8. Udg. Nissens tyske Elementarbob. Erslevs Geografi Nr. 3. Sahlertz's Zoologi. Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie. Bibelhistorie af Martensen og Paulli. Sanne: Tostemmige Fædrelandssange.

5. U n d e r k l a s s e.

Pio og Wimmers danske Læsebog for de lavere Klasser 8. Udg. Nissens tyske Elementarbob. Kapers Skema til den tyske Formlære. Erslevs Geografi Nr. 3. Sahlertz's Zoologi. Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie. Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie. Bibelhistorie af Martensen og Paulli. Sanne: Tohundrede Træffeøvelser. Sanne: Tostemmige Fædrelandsange.

6. U n d e r k l a s s e.

Pio og Wimmers danske Læsebog for Mellemklasserne 6. Udg. Kapers tyske Læsebob for Mellemklasserne. Kapers Skema til den tyske Formlære. Schiøtt og Goldschmidts franske Billedelementarbob med tilhørende Atlas. Johan Ottosen: Børnenes Verdenshistorie og Fædrelandshistorie. Bibelhistorie af Martensen og Paulli. Erslevs Geografi Nr. 3. Erslevs større Atlas. Sahlertz's Zoologi. Bokkenheusers Regnebob for Mellemklasserne. Sanne: Tohundrede Træffeøvelser. Tostemmige Sange af nordiske Komponister.

I. K l a s s e.

Pio og Wimmers danske Læsebob for Mellemklasserne 6. Udg. Kapers tyske Læsebob for Mellemklasserne. Kapers tyske Grammatik. Kapers tyske Leksikon. Schiøtt og Goldschmidts franske Billedelementarbob med tilhørende Atlas. Listovs engelske Ledetraad I. Afdeling. Bibelhistorie af Martensen og Paulli.

Lærebøgerne i Historie og Geografi i I. Klasse vil først kunne opgives ved næste Skoleaars Begyndelse, Ers'levs større Atlas. Lützens Zoologi. Bokkenheusers Regnebog for Mellemlklasserne. Sanne : Tohundrede Træffeøvelser. Sanne : Tostemmige Sange af nordiske Komponister.

II. stud. Klasse.

Fengers danske Læsestykker. Det nye Testamente. Kapers tyske Læsebog for Mellemlklasserne. Kapers Stiløvelser for Begyndere. Kapers tyske Grammatik. Kapers tyske Leksikon. Schiøtt og Goldschmidts franske Elementarvog, senere Cohen og Kapers franske Læsestykker. Hauchs latinske Læsebog I. Blochs historiske Lærebog for Realskoler II. (sidste Udg.) Erslevs Geografi Nr. 2. Erslevs større Atlas. Lützens Zoologi Nr. 2. Poulsens Botanik. Jul. Petersens Aritmetik I. og Geometri. Bokkenheusers Regnebog for Mellemlklasserne. Sanne : Tohundrede Træffeøvelser. Sanne : Trestemmige Sange.

II. Realklasse.

Som II. stud. Klasse, men anskaffer i Stedet for de latinske Lærebøger Listovs engelske Læsestykker I. og senere Nissens engelske Læsebog for Realskolens øverste Klasser med Glosarium. Rosings Grammatik og Rosings Leksikon.

III. stud. Klasse.

Fengers danske Læsestykker 1. Det nye Testamente. Kapers og Simonsens tyske Læsebog for de højere Klasser. Kapers Grammatik. Cohen og Kapers franske Læsebog. Jungs Grammatik Cæsar : De bello Gallico udgivet af Gertz. Linderstrøm-Langs latinske Formlære og Syntaks. Jensen og Goldschmidts Leksikon. Hudes græske Elementarvog. Bergs græske Grammatik udgivet af Hude. Erslevs Geografi Nr. 2. Erslevs større Atlas; Blochs Lærebog i Historie for Realskoler I.—II. (sidste Udgave). Erslevs historiske Atlas over Norden. Lützens Zoologi Nr. 2. Poulsens Botanik. Jul. Petersens Aritmetik og Algebra I. og II. Jul. Petersens Geometri. Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser. Sanne : Tohundrede Træffeøvelser. Sanne : Trestemmige Sange.

III. Realklasse.

Som III. stud. Kl., men anskaffer i Stedet for de latinske og

græske Lærebøger Nissens engelske Læsebog for de højere Klasser med Glosarium. Hansen og Magnussens Versioner. Rosings Grammatik. Rosings Leksikon.

IV. stud. Klasse.

Fengers danske Læsestykker 1. Kapers og Simonsens tyske Læsebog for de højere Klasser. Kapers Grammatik. Dansk-tysk og tysk-dansk Leksikon af Kaper. Cohen og Kapers franske Læsebog. Jungs Grammatik. Cæsar: De bello Gallico. Ovid ved Levy. Ciceros Taler ved Madvig. Madvigs Grammatik. Jensen og Goldschmidts Leksikon. Iversens Stiløvelser. Xenophons Anabasis. Weilbachs Formlære. Bergs Leksikon. Sechers græske Mytologi. Blochs Lærebog i Historie I.—II. Erslevs Geografi Nr. 2. Erslevs større Atlas. Lützens Zoologi Nr. 2. Poulsens Botanik. Ellingers Fysik*). Simeon Larsens Logaritmer. Jul. Petersens Aritmetik I.—II. og sammes Geometri. Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser.

IV. Realklasse.

Som IV. stud. Klasse, men anskaffer i Stedet for de latinske og græske Lærebøger Nissens engelske Læsebog. Hansen og Magnussens Versioner. Rosings Grammatik.

V. Klasse (sprøgl.-hist.)

Wimmers oldnordiske Læsebog. Wimmers Grammatik. Franske Noveller og Fortællinger udg. af Jung. Jungs franske Grammatik. Michelsens Stiløvelser 1. Sicks franske Ordbog. Sundbys og Baruëls dansk-franske Ordbog. Ciceros Taler ved Madvig. Horats's Oder og Breve ved Lembecke (sidste Udgave). Henrichsens Versioner. Jensen og Goldschmidts Leksikon. Thomson: Det romerske Stats- og Privatliv i Oldtiden (2. Udgave). Rafns Litteraturhistorie. Herodot. Platons Apologi og Kriton ved Wiehe (4. Udg.) Weilbachs Formlære. Hudes Syntaks. Bergs Leksikon. Sechers Mytologi. Sechers Kunsthistorie. Christensen: Det græske Statsliv i Oldtiden. Johan Ottosens Nordens Historie. Ræder: Lærebog i Oldtidens Historie for Gym-

*) Anskaffes ikke af de sprøgl. hist. studerende. De græske Bøger anskaffes ikke af de mat. naturv. studerende.

nasier. Blochs Lærebog i den nyeste Tids Historie. Ellingers elementære Fysik.

V. Klasse (mat.-naturv.)

Som V. sprg. hist. Klasse, men i Stedet for de latinske og græske Bøger anskaffes følgende mat. Lærebøger: Jul. Petersens Algebra I.—II., sammes Trigonometri, sammes Metoder og Teorier. Petersen og Forchhammers mekaniske Fysik. Petersen og Forchhammers Astronomi.

Samtlige Elever bruger ved Morgensangen, Søndagsmøderne, i adskillige Undervisningstimer og ved andre Lejligheder følgende Sangbøger: Rørdams Salmer, Hohlenbergs Sange, Rasmussens Børnesangbog og Teksten til „Danmarks Melodier“.

Eksamener

ved Slutningen af Skoleaaret 1898—99

Skriftlig Afgangseksamen afholdes 10.—15. Juni — **Mundtlig Afgangseksamen** i Tidsrummet 16. Juni — 8. Juli. — Næste Aars Afgangsklasser, nuværende III. og V. Kl., samt II. Kl., har Aarsprøve i samtlige Fag, de øvrige Klasser eksamineres som sædvanlig kun i enkelte Fag, idet denne Overhøring kun tilsigter at give Børnenes Forældre en særlig Lejlighed til at besøge Skolen og faa et Indtryk af dens Undervisning. Overhøringen finder Sted *Fredag 7. Juli* Klokker 8—2¹/₂.

Mandag 10. Juli Kl. 9 afsluttes Skoleaaret. — Eksamenstestimonierne og de skriftlige Vidnesbyrd uddeles, og Disciplenes Ordning i Klasser til næste Skoleaar

meddeles. — Samtlige Hjem og Venner af Skolen indbydes til at overvære Eksaminerne og Aarets Afslutning. Efter denne tager *Sommerferien* sin Begyndelse.

Det nye Skoleaar begynder *Tirsdagen d. 22. August* Kl. 9. Børnenes Forældre og andre Venner af Skolen indbydes til at overvære det nye Skoleaars Indledning.

H. C. Frederiksen

træffes 11—2.

Chr. Branner

træffes i Reglen paa Skolen 9—3
og i sit Hjem
Hyldegaardsvej Kl. 4—5.

Indhold

En Skole efter mit Sind 1. Stykke	Side	3
2. „	„	10
Lidt om Undervisningen i 3. Underklasse	„	30
Skoleaaret 1898—99	„	35
Skolens Lærerkræfter	„	39
Undervisningsfagenes ugentlige Timetal	„	42
Kostskolen	„	43
Almindelige Bestemmelser og Ordensregler	„	45
Betalingsvilkaar	„	46
Skriftlige Vidnesbyrd om Disciplene	„	48
Skolearbejdet i de forskellige Fag	„	49
Foredrag og Oplæsninger	„	71
Af Aarets Dagbog	„	73
Bøger i 1899—1900	„	78
Eksaminer i 1899	„	82

den mundtlige Aarsprøve

Klokken 8—9 $\frac{1}{2}$	III. st.	Latin	c
	III. R.	Engelsk	F
	II.	Fransk	S
	I.	Dansk	c
	6.	”	F
	5.	Naturhistorie	c
, 9 $\frac{1}{2}$ —11	4.	Regning	c
	3.	Historie	c
	V.	Dansk	c
	III.	Geografi	c
	II.	Historie	c
	I.	Engelsk	F
	6.	Historie	S
	5.	Regning	I
	4.	Dansk	F
	3.	”	I
, 11—11 $\frac{1}{2}$	2.	Regning	c
	1.	”	F
, 11 $\frac{1}{2}$ —1	V. m.	Matematik og Fysik	Op
	III.	Historie	c
	II.	Dansk	S
	I.	Geografi	c
	6.	Tysk	F
	5.	Historie	S
	4.	Geografi og Naturhistorie	c
	3.	Regning	c
	2.	Dansk	F
	1.	”	F
, 1—2 $\frac{1}{2}$	V. spr.	{ Fysik	c
	III. R.		
	II st.	Latin	c
	I.	Matematik	c
	6.	Fransk	F
	5.	Dansk	F
	4.	Tysk	F
3.	Geografi og Naturhistorie	c	

II., III. og V. Klasse har Prøve 29.

findes opført p

ma

r

Fredag d. 7de Juli 1899

	Stue	Nummer	
l. mag. Kejser			10
Ida Olsen	»	»	3
Lebestyrer Branner	»	»	2
l. mag. C. Christiansen	»	»	4
Mea Christiansen	»	»	6
l. phil. Lefolii	»	»	12
l. phil. Tora Frederiksen	»	»	11
l. phil. Bondesen	»	»	8
l. mag. C. Christiansen	»	»	10
l. phil. Lefolii	»	»	3
l. phil. Bondesen	»	»	2
Ida Olsen	»	»	4
Lebestyrer Branner	»	»	6
Lektor Nielsen	»	»	12
Anna Kønigke	»	»	11
Mea Christiansen	»	»	8
l. phil. Karen Vel Jeppe	»	»	9
Agnes Hansen	»	»	1
d			
l. mag. H. C. Christiansen	»	»	10
l. mag. Carl Christiansen	»	»	3
Lebestyrer Frederiksen	»	»	2
l. phil. Lefolii	»	»	4
Ida Olsen	»	»	6
Lebestyrer Branner	»	»	12
l. theol. Andersen	»	»	11
l. phil. Karen Vel Jeppe	»	»	8
Agnes Hansen	»	»	9
Anna Kønigke	»	»	1
l. mag. H. C. Christiansen	»	»	10
l. mag. Kejser	»	»	2
l. phil. Tora Frederiksen	»	»	4
Anna Kønigke	»	»	6
Mea Christiansen	»	»	12
Ida Olsen	»	»	11
l. theol. Andersen	»	»	8

uni, 4. og 5. Juli i de Fag, der ikke

na dette Skema